

Idėjos, jei didžios, nemiršta kaip
žmonės.

M a i r o n i s

Gerbiamesiems Skaitytojams,
Bendradarbiams ir Platintojams
“Laiškų Lietuviams” Redakcija
ir Administracija linki tikro
kalėdinio džiaugsmo ir gausios
Aukščiausiojo palaimos bei
ramybės ateinančiais metais.

Laiškai
LIETUVIAMS

1952 m. Gruodžio (December) mėn.

Vol. 3, No. 12

T U R I N Y S

ŠIAŲ NAKTĮ (eil.) — D. Mickutė.....	249
ŠVIESA TAMSOJE, LIEPSNA ŠALTYJE — R. Lombardi, S. J.....	250
TIESOS IR LAIMĖS PASLAPTIS — Bruno Markaitis, S. J.....	252
NAUJAGIMIO PRIEŽIŪRA — Jūratė P.....	257
DVASINGUMAS — B. Woehrmueller	261
JEI NORI PATIKTI MERGAITĖMS... — J. Venckus, S. J.....	263
LIETUVIŲ IR LENKŲ TAUTINĖS BAŽNYČIOS — J. Venckus, S. J.....	265
FAKTAI IR IDĖJOS — Bruno Markaitis, S. J.....	269
1952 M. TURINYS	271

ATSIŪSTA PAMINĖTI

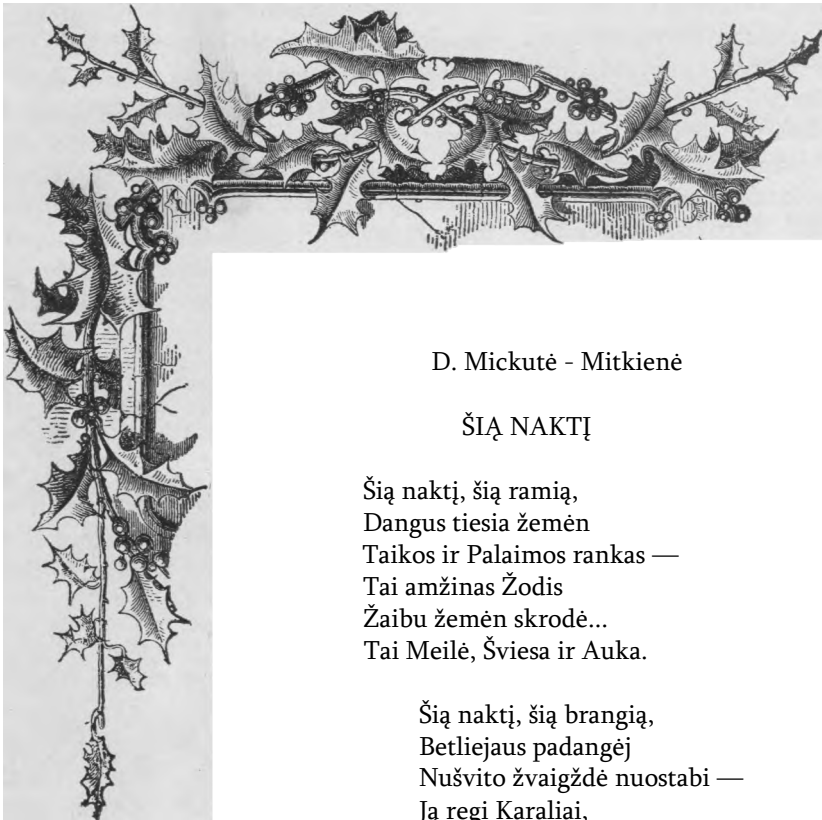
Vysk. Fulton J. Sheen. SŪNUS PALAIDŪNAS. Studija apie Vakarų civilizacijos krizę. Vertė Kun. Juozas A. Karalius. Kalbą žiūrėjo Č. Grincevičius. Viršelis dail. Romo Viesulo. Išleido LKSD Knygos Klubas Čikagoje 1952 m. 174 psl., kaina \$2.

Vysk. Fulton Sheen yra žinomas ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje savo įdomiais raštais ir originaliomis kalbomis. Šioje knygoje į Vakarų civilizacijos krizę jis žiūri, kaip į tą "laimingą" nuodėmę, iš kurios besigelbėdamas žmogus, anksčiau ar vėliau ateis į savo Tėvo namus. Ypatingai tiems šviesuoliams, kurių nutolimas nuo Bažnyčios yra ne tiek dorinės, kiek intelektualinės kilmės, Sheen padeda susiorientuoti.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, 111. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Vinjetės VI. Vijeikio

D. Mickutė - Mitkienė

ŠIĄ NAKTĮ

Šią naktį, šią ramią,
Dangus tiesia žemėn
Taikos ir Palimos rankas —
Tai amžinas Žodis
Žaibu žemėn skrodė...
Tai Meilė, Šviesa ir Auka.

Šią naktį, šią brangią,
Betliejaus padangėj
Nušvito žvaigždė nuostabi —
Ją regi Karaliai,
Jie randa Vaikelį
Mergelės Marijos glėby...

O Jėzau, Vaikeli,
Užgimęs kūtelėj,
Ištiesęs rankutę į mus,
Palaimink šią dieną
Tu žmogų kiekvieną...
Parvesk į gimtuosius namus.

O Kūdiki, Kristau,
Maži mes, bet drįstam
Atnešti prie kojų tavų
Mūs širdis ir valią,
Tik laimink mūs kelią
Ir vesk prie sodybų savų.

Šviesa Tamsoje, Liepsna Šaltyje...

(Kalėdų apmąstymai)

Pasaulyje meilė yra mirusi. Tai, kas šiandien atsitinka, galima palyginti laivo skendimui: laivas staiga subyra į šipulius — keleiviai šoka į bangas. Kiekvienas stengiasi užsikabinti už beplūduriuojančio baslio: šis mano! šis mano gyvenimas!... Jei kuris kitas artinasi, jį veja: šalin, šalin, ieškok kito išsigelbėjimo! Taip žmonės tampa egoistais. Panašiai atsitiko ir karo metu. Nelaimėje kiekvienas galvojo tik apie save, savo namus, savo duoną, savo darbą. O kiti?...

Pagaliau, net šeimų židiniuose tapo pašauta meilė. Ogi šeima — meilės lopšys : kiekviena šeima gimsta iš meilės. Bet karas įsibrovė ir čia ir atskyrė vyrą nuo žmonos. Kai paskutinį kartą buvo atsisveikinta, ir jis su kuprine ant pečių atsitolino, atrodė, kad gyvenimas sustojo ten; atrodė, lyg jis būtų nepajudėjęs iš vietos, laukdamas jo sugrįžtant. Bet laikas bėgo. Jis buvo vis toli. Ir kai sugrįžo, vienas kito neatpažino: meilė jau buvo dingusi...

Meilė sunyko tarp to paties krašto piliečių. Politinės partijos ėmė rietis. Net ir tie, kurie garsiausiai kalbėjo apie teisingumą, lygybę ir vargo palengvinimą, skelbė mokslą, persunktą neapykantos: to paties krašto vaikai ėmė vienas kitam linkėti blogo. Tapo iškeltos vėliavos viena prieš kitą: neturtingieji pakėlė ranką prieš turtinguosius, turtingieji stengėsi apginti savo privilegijas. Jau nebėra daugiau meilės tarp tos pačios žemės vaikų.

O tarp tautų tiesiog išblėso bet kokia meilė. Jau keli metai, kai baigėsi karas ir dar nėra taikos: dar ištisos valstybės svetimų kariuomenių okupuotos; visur sutinkami tremtiniai; daugelio širdyse dar iki šiol bujoja kerštas.

Ir dar lyg nebūtų gana iškentėta, jau imama kalbėti apie visuotinę karą: tautos grupuojasi į blokus; milžiniškos sumos skiriamos naujausiems ginklams, kurie daugiau išardo, greičiau sunaikina. Jau bandomos prieš jėgas. O Korėjos pusiasaly, kuris skirtas šiems bandymams, jau šimtai tūkstančių mirusių. Dar neužtenka išverktų ašarų! Dar per mažai pralieta kraujo! Dar nepakanka našlių ir našlaičių!

Didžioji karo auka, kas ji yra? Buvo sugriauti namai, ir vėl jie atstatyti. Buvo subombarduoti traukiniai, ir vėl jais važinėjame. Trūko duonos, ir vėl ją valgome. Bet tai, kas negrįžta, kas atrodo užmušta, išreikšta kaip tik gražiausiu žodžiu, vieninteliu puikiu žodžiu: didžioji karo auka yra meilė.

Štai aš — vargšas ir mažas žmogelis — išėjau ieškoti ko nors, kas sugebėtų išmokyti mylėti, sugrąžintų žmonėms gerumą. Ir atradau tai, kas neįtikima: meilės, paties gražiausio dalyko, meilės niekas nemokė... Buvo filosofų, kurie mokė filosofijos; buvo mokslininkų, kurie aiškino gamtos paslaptis; buvo politikų, kurie mokė politikos; buvo menininkų, kurie mokė meno. Bet meilės — paties kilniausio mokslo — nejaugi nemokė nė vienas?

Akimirksnį suabejojau: o! teatrai, kinai yra pilni žodžių "meilė". Jie yra, kuriuose mokoma mylėti. Ne! ne! Nevadinkite tai meile! Jie yra gyvuliškos aistros mokyklos, egoistinės aistros, kur žmogus ieško savo malonumo. Dėl šio malonumo jis į nagus pagriebia kitą sielą, vargšę sielą, ir traukia ją su savim į pražūtį. Ši nėra meilė, kurios mums reikia.

Meilė, kurios esame reikalingi, yra visai kas kita. Meilė linki gero mūsų artimui, meilė pasireiškia gerais darbais artimui, meilė stengiasi padėti kenčiantiems net ir tada, kai reikia dėl jų aukotis. Tai yra meilė, kurios esame reikalingi. Tai yra meilė, kurią karas pražudė. Ir šitos meilės ar niekas nemoko?

Aš mačiau lyg viziją, lyg stebuklingą sapną. Buvo tamsu. Snaudė gilios nakties glūdumos. Buvo šalta. Per tylias, šaltas tamsumas aidėjo nelaimingųjų balsai: kas duos pastogę? kas užkurs ugnelę?... Gūdūs balsai nuaidėdavo toli, toli, liūdnai nuteikdami sielą.

Bet štai ten, viduryje tamsumų, staiga išvydau žiburėlį, išvydau bevirpant švieselę. Ji buvo tik viena, todėl nutariau būtinai ją pasiekti: šviesa tamsoje, liepsna šaltyje! Pamažu, pamažu prisitartinu : prie vargingos grotos angos degę silpnutė ugnelė...

Pažvelgiau vidun. Koks žavumas! Jauna, neišsakomo grožio mergaitė... gražiausia iš visų mergaičių... Negalėjau atitraukti akių: skaisti, nuolanki ir kartu tokia didi... Nieko panašaus nesu matęs pasaulyje: joje atsispindėjo dangus.

Stebuklas! Ji laikė ant rankų kūdikėlį. Jis buvo dar gražesnis: skendo kūdikėlio negalėje, stipriai glaudėsi prie mamytės, bet kartu spinduliavo tokia didybe, kuri vertė... Ką vertė? Nesupratau, kas atsitiko, bet jaučiau, kad privalau pulti ant kelių. Jo majestotas vertė pagarbinti.

Ir tačiau nelikau išgąsdintas. Buvau pilnas begalinio pasitikėjimo. Širdis švelnėjo: toj mergaitėj spinduliavo kažkas antgamtinio, o kūdikėly švietė kažkas dieviško. Bet jie kartu buvo tokie nusižeminę, nuolankūs, lyg būtų buvę reikalingi manęs. Nežinau, kiek laiko ten pasilikau. Mielai būčiau pasilikęs jiems tarnauti visą amžių. Atrodė, kad dėl vieno jų šypsniu verta pašvęsti gyvenimą.

Nakties tamsumą perskrodė giesmė. Įtempiau klausą: "ramybė, ramybė žmonėms, kurie yra geri" Geri? Pagaliau iš-

girdau kalbant apie gerumą, apie meilę. Bet kas jūs esate, kurie giedate tokią giesmę?

Aš ieškojau meilės mokytojo, bet nepagalvojau, jog gali būti žmogus, kuris pats būtų meilė.

Meilė yra norėti gera kitiems, dovanas duoti kitiems, pasišvęsti dėl kitų. Ir čia buvo kaip tik būtybė, kuri visa dovanojo kitiems ir nieko neprašė sau; kuri dovanojo grožį tam, kas gražu, gėrį tam, kas yra gera, gerumą tam, kas yra geras, jėgą galingsiems. Kas yra tas, kuris davė visa visiems ir todėl gali būti pavadintas meile?

Tai yra Dievas. Dievas davė visa visiems : visoki grožį, visoki gėrį, visokią jėgą: grožį saulėleidžiui, gabumus genijui, gerumą motinai. Jis dovanoja saulės spindulį žolės laiškeliui ir trupinėlių duonos skruzdėlytei. Ir nieko neprašo sau: tai ką jam kiti davė, buvo tik sugražinimas, nes visa yra išėję iš jo. Dievas — dovanų pilnybė. Dievas yra pati meilė. Gerai. Ten grotose, ant mergaitės, tapusios motina, kelių, tarp jos rankų, neiškiai nujaučiau, kad kontempluoju kažką dieviško, kažką tikrai dieviško! Aš kontemplavau meilę... Nežinau, kaip išsireikšti : buvau apimtas nuostabaus sapno ir negalėjau aiškiai suprasti. Atrodė, lyg būčiau arti meilės, lyg kūdikėlis būtų meilė, lyg meilė būtų tapusi žmogumi.

Dėl to scena atrodė tokia patraukli ir staiga keitė gyvenimą: neturtas pasidarė malonus, širdis minkštėjo, angelai giedojo taikos giesmę: džiaugsmas geros valios žmonėms, žmonėms pasirošusiems priimti meilės žodį.

Argi visas Jėzaus gyvenimas nebuvo meilės pareiškimas? Kai jo paklausė, kuris yra didžiausias įsakymas, atsakė: meilė. Mylėkite Dievą ir mylėkitės: šis yra didžiausias įsakymas. Jūs visi esate viena šeima; visuose jumyse yra vienas

gyvenimas — Dievo gyvenimas. Amžinybėje reiks kartu būti, kaip broliams. Todėl mylėkite vienas kitą jau dabar. Šis — mano įsakymas.

Jis gyveno, gera darydamas, visiems pagelbėdamas, visus mylėdamas: nuliūdusius ramino, sergančius gydė, silpnuosius užtarė, reikalavo nebūtinai reikalingą turtą išdalinti vargšams, gynė nuolankiuosius prieš išdidžiuosius, ypatingą meilę rodė mažutėliams, nes jie reikalingi malonaus elgimosi. Ieškojo tų, kurie puolę ir pasmerkti: jis pasiskelbė Gerasis Ganytojas, ieškąs paklydusios avelės.

Net ir tada, kai neapykanta sukilo prieš jį, kai jį apdengė pasikėsinimais, kai jį apliejo jo paties krauju, padarydami iš jo vieną didelę žaizdą, kai jo rankas ir kojas prikaltė, net ir tada nepaneigė meilės. Meldėsi už tuos, kurie jį kankino: “Tėve, dovanok jiems, nes nežino ką daro”...

Kai buvo pakeltas ant kryžiaus ir nieko jau neturėjo, net ir rūbų, net ir žemės po savo kojomis, dar neatsisakė įrodyti

savo meilę, dar panoro ką nors dovanoti... O Jėzau, nieko neturi! ką gali dovanoti? Pažvelgė aplink ir pamatė: buvo dar vienas dalykas, kurį galėjo dovanoti. Jam dar buvo likusi motinos meilė, meilė gražiausios ir skaisčiausios mergaitės, stovinčios kryžiaus šešėlyje. “Mama”, — jai tarė, — “aš einu sau, mirštu, bet tie, kurie mane nukryžiuo, lieka mano vietoje”... Kaip? Mylėti žudikus? Taip, nes Jėzus yra meilė. Ir mums dovanuoja savo motiną: vieną didžiausių dovanų ir, gal būt, pačią gražiausią.

Pagaliau, radau žmogų, kuris mokė meilės: vienintelis žmogus, kuris įsteigė meilės katedrą, yra Jėzus.

Karas atnešė tiek griuvėsių: išardė namus, fabrikus ir tiek daug dalykų, kurie mums buvo brangūs; užvis labiau jis suardė meilę. Mes esame reikalingi meilės: aš ieškojau meilės mokytojo. Štai, pagaliau, suradau mokytoją, kuris mums reikalingas. Mes esame reikalingi Jėzus.

Iš italų kalbos išvertė G. S. J.

TIESOS IR LAIMĖS PASLAPTIS

Tiesa yra viena. Žmogus turi įgimtą norą pažinti visą tiesą. Bet ar kiekvienas prieina prie pilnutinės tiesos? Ar iš karto, vienu žvilgsniu permato visą tiesos gelmę? Dažnas mūsų artinasi prie Tiesos Visumos pažingsniui ir palaiapsniui.

Paslaptis — ne šios žemės duktė.

Religinė tiesa — dieviškame apreiškime — mums patiekama visa. Vadinasi, tiek, kiek žmogui reikia pažinti Dievą ir Jo reikalavimus, kad žmogus galėtų prisitarti prie amžinybės vartų, apsilvęs vestuvių rūbais. Kadangi religinės tiesos turinyje mes susitinkame su paslaptimis, kurios žemėje buvo ir liks paslaptimis, mes pasišauname manyti, kad mums ne visa tiesa perstatoma, už-

miršdami, kad paslaptis nėra tuštuma arba beprasmė mįslė, bet begalinė gelmė, kurios žmogaus dvasia neįstengia pasiekti.

Moderni pažiūra, kuri tiki tik tai, ką rodo statistikos, mikroskopas, ką nosis užuodžia ir fantazija įstengia įsivaizduoti, nemėgsta paslapčių. Nepajėgdama perkąsti kieto paslapties kevalo, ji atmets paslaptį, kaip nesąmonę. Žinoma, šitokia pažiūra nėra moderni. Senieji graikų empiristai ir stoikai ranka numojo į paslaptis ir susikūrė minties pasaulį, kuriame viešpatavo ranka apčiuopiamas natūralizmas, o skeptikai, visiškai susimaišę pavargusio proto labirintuose, skelbė, kad net medžiagos pasaulis esąs Sacharos miržas.

Utilitarizmas, prisiekęs ištikimybę patogumo, pelno ir pilvo dievui, nori patatyti savo stabą ir religinės tiesos pasaulyje. Jam nepakeliui su paslaptimis, kurios liudija dvasios pasaulio buitį. Už tai jis sąmoningai sumaišo paslapties ir pasakos sąvokas. Ir modernus utilitarizmo atstovas greičiau priims hinduizmo sielų migraciją, kur viena siela keliaudama pereina daugelio savininkų rankas, kol ji galiausiai paskęsta beasmenės dievybės amžiname vandenyne, negu šv. Sakramento paslaptį, kur Dievas gyvena tarp žmonių po duonos ir vyno pavidaiais. Priėmus hinduistinę sielos keliavimo supratimą, atpuola asmeninė atsakomybė. Kaip gi aš atsakysiu už savo darbus, jei siela, kurią aš dabar turiu, gyveno šunyje ir hienoje, priklausė Jonui. Petruui ir Barborai, o galų gale įsikūnys karveje. Priėmus šv. Sakramento paslaptį, kur Kristus gyvas su savo kūnu ir krauju, nebeįmanoma pateisinti nevykusi laikysena bažnyčioje, Mišių apleidimas ir sąmoningas Komunijos vengimas.

Tiesa yra labai tampriai surišta su paslaptimi, nes ji, būdama dieviškos kilmės, perviršija žmogaus galias. Kaip žmogaus kūnas nepakelia stratosferinio spaudimo, taip ir žmogaus dvasia paskęsta ir pasimeta begalinėje tiesos gelmėje. Todėl žmoguje, gal būt, nesąmoningai, kyla savotiškas nepasitenkinimas, kaip vaike, užsimovusiam tėvo kepurę ir batus. Ir kepurė ir batai — per dideli. Vadinasi, paslaptis liudija begalinę tiesos dydį viršijantį tiek praktinį tiek abstraktų žmogaus protą. Todėl prieš paslaptį žmogus turėtų nusilenkti. Kaip didingoje ir triuškinančioje kalnų aukštumoje žmogus staiga pasijunta nykštuku, taip ir susidūręs su paslaptimi, grumdamsis su tiesos didžia jėga, kaip Senojo Testamento Jokūbas su angelu, žmogus turėtų pagarbiai nusilenkti šventai tiesos paslapčiai.

Paslaptis reikalauja ir laukia iš žmogaus kuklaus nusižeminimo ir subrendusio objektyvumo. Sunku žmogui pasakyti: nežinau ir nesuprantu. Dar sunkiau

gyventi pagal tokios tiesos reikalavimus, kuri apvilktą paslapties nepermatomu šydu. Todėl išdidi modernizmo dvasia siūlo filosofinę ir religinę tiesą, kurioje nėra paslapčių, kur viskas išaiškinama anketų atsakymais, instinktais, nenormaliais ir laboratoriniais eksperimentais. Deja, atmetus paslaptį, idealas nustoja aukščiau. Vietoje svaigaus katedros bokšto aukščio prieš mus iškyla vištinkas. Nėra paslapties, nėra gylio ir pločio. Atmesk paslaptį, ir švenčiausi dalykai nustos pagarbos didumo. Išsižadėk paslapties, ir mistinė šventovės atmosfera pavirs į pigią ir nešvankią šokių salę.

Kartą Nietzsche pasakė dievažudžiams retai girdimus žodžius: „Jūs dar patys nežinote, kokią jūs bedugnę atvėrėte ir kokią šviesą užgesinote.“ Paslapties atmetimas ir išsižadėjimas yra didelio akmens paleidimas į pakalnę. Paleisti — ne per sunkiausia, bet kas jį sulaukys ir kas savo galvą pakiš, pasiaukodamas už tūkstančius nekaltų protų.

Paslaptis liudija amžinybės ir aukštesnės buities esimą. Dievo ir žmogaus susitikimas vyksta po paslapties neatspėjamu ženklu. Nors Dievo buities tiesa yra aiški ir suprantama, bet Jo asmeninis ir intymusis gyvenimas, Jo visagalė prigimtis ir trejybinė prigimties architektūra žmogui yra amžina paslaptis. Įveskime primityvų Ugnies Žemės gyventoją į atominių tyrinėjimų laboratoriją. Jis žiūrės ir nematys, girdės ir nesupras. Tik atominis sproginimas jam bus aiškus faktas, o atomo prigimtis ir konstrukcija jam ir liks paslaptimi.

Religinė tiesa, kadangi ji atskleidžia Dievo buities pasaulį, negali išsiversti be paslapties. Net medžiagos pasaulyje, stebdami grožio ir gyvybės kategorijų stebuklus, mes susiduriame su paslaptimis. Todėl nesistebėkime, kad, prisiartinę prie Dievo, mes atsistojame prieš amžiną ir begalinę paslaptį. Mozė, matydamas degantį krūmą, kuris degė ir nesudegė, suprato, kad Dievas jam nori parodyti vie-

ną iš savo buities paradoksų. Jei Mozė būtų buvęs modernus nihilistas, jis būtų degančio ir nesudegančio krūmo epizodą mėginęs pavadinti nesąmone ir miražu. Bet žilstąs Dievo pranašas — pagarbos ženklai — nusiavė kojas ir, puolęs ant kelių, nusilenkė šventam paslapties momentui.

Paslaptis — ne šios žemės duktė. Ji, kaip mėnulio nebylė jėga, judina vandenynus; kaip mėnulio šalta ir nematoma šviesa nuplieskia tamsią naktį stebuklingo grožio vizijomis. Paslapties, kaip žvaigždės, ranka nepasieksi, jos amžiaus ir kelių neatspėsi. Bet ji, kaip marių žvaigždė, veda paklydusį laivą į saugų tiesos uostą.

Paklydę Paukščiai.

Žmogui įprasta klaidžioti. Kadangi jis gyvena medžiagos ir dvasios jungtiniame pasaulyje, apsuptas paradoksų ir paslaptių, ir daugelis vertybių bei idealų nėra ranka pasiekiami, tai žmogui tenka ilgas kelias ir klaidus miškas pereiti, kol tarp įvykių, teorijų ir faktų pradeda ryškėti tikrosios ir nepadalinosios tiesos miglotas veidas. Ilga eilė žmogaus gyvenimo metų praeina, beklaidžiojant tarp dviejų polių: laimės ir tiesos. Retas mūsų supranta didįjį gyvenimo paradoksą, kad “tiesa jus padarys laimingais.” Žmogus turėtų žengti į laimę tiesos keliu. Deja, daugelis pasirenka priešingą įvykių raidą — per laimę į tiesą. Kadangi laimė konkrečiuose atvejuose yra reliatyvesnis dalykas negu tiesa ir dažnai sumaišoma su medžiaginiu gėrybių apstumu, tai nemaža žmonių neranda nei laimės nei tiesos.

Yra žmonių, kurie laimę supranta, kaip kažką medžiaginio, ir jos ieško žemiškų gėrybių apstume. Tai, atrodo, bus daugumos kelias. Žymiai mažesnis procentas laimės ieško, daugiau ar mažiau, sudvasintose srityse, kaip menas ir kūryba. Bet ir šitas laimės ieškotojo tipas labai dažnai, bent vidurinėse ar galutinėse fazėse, pasiduoda populiarei nuomonei, kad laimė yra fizinių gėrybių apstu-

me. Taigi ir šita grupė laimės ekspepcijos gale prisijungia prie didžiosios daugumos, kuriai laimė ir turtas yra du skirtingi žodžiai, bet tas pats dalykas.

Tam tikras procentas išsėina į visuomeninį veikimą. Kai jų veiklos ir pastangų tikslas nukrypsta į medžiaginių elementų, ir jie prisijungia prie daugumos. Sena ir liūdna tikrovė, kad politinis ir visuomeninis veikimas medžiaginių vertybių neniekina ir pamatęs lengvai prieinamą pinigą, iš idealizmo koja jo nepaspiria. Gal ir tiesa, kad šitų darbuotojų skaičius būtų mažesnis už trapistų ir kartūzų, jei fizinių gėrybių šaltiniai užsidarytų arba esmingai sumažėtų.

Garbė ir garsus vardas ne vieną suvilioja. Pasileidę į gyvenimo sėkmės masinančią areną, jie pasijunta žmonijos toreadorais ir, pamatę priešų kraują lašant ant pasisekimo smėlio, juo pasigeria ir trokšta svetimos mirties. Drąsia ranka ir be skrupulų jie pradeda statyti savo laimę ant kitų griuvėsių, kol stipresnis už juos pasirodo kovos arenoje, ir jų garbė ir laimės mūras subyra į dulkes.

Kūryba — plačiausia žodžio prasme — daugeliui pasirodo, kaip bedugnės laimės kasyklos. Jie puolasi prie darbo ir laikiną pasisekimą sumaišo su pačia kūrybos vertybe. Pradėję kurti vertybei, bet susidūrę su sunkenybėmis ir nesulaukdami objektyvaus įvertinimo, jie pradeda kurti pinigui. Laimė žūva su idėjos mirtimi. Ir šį kartą Mefistofelio himnas skamba klaikiai, bet teisingai: “Vien tik auksas valdo mus.”

Pasiskaičius mūsų dailiąją literatūrą, prieš akis vingiuoja idealizmo ir vertybių laidotuvių procesija, kurioje keliauja visų luomų nuasmenėję ir beveidžiai atstovai. Kai verti knygas — puslapį po puslapio — matai daugelį atvirų kapų, kuriuose guli leizgyvės, bet daug žadėjusios asmenybės. Jaunystėje degė širdis, ir protas veržėsi tiesos linkui. Argi tiesa būtų praradusi įgimtąjį ir dieviškąjį grožį? Argi laimės ieškotojas būtų išdavęs idealizmo mesiją už tris dešimtis

sidabrinių? Nejaugi tiesa būtų buvusi palaidota kartu su jos duobkasiais? Kas užmušė sielą, kuri nuo duonos ir vyno dar labiau alko ir dairėsi erdvės, neužkrėstos žemės purvu ir puvėsiais? Kai anais laikais Pilotas, prisiklausęs nusiplepėjusių graikų filosofų, paklausė, kas yra tiesa, tai šiandien ne maža intelektualų dalis panagrinęjusi savo įsitikinimus ir veiksmus, turėtų pasakyti, kad tiesa yra melas. Gal todėl mums gerai žinomas autorius, pristatęs mums liūdnu charakterių tamsią galeriją, nerado geresnio ir tikslesnio vardo, kaip “paklydę paukščiai.”

Laimės Ekspedicija.

Žmogus — paklydęs paukštis — kasdiene ir apokaliptine prasme. Jo kelias, atrodo, trumpas — nuo lopšio iki kapų duobės. Bet kartu ir ilgas, nes tęsiasi ir tęsis tūkstančius metų. Žmogus klaidžioja, vingiuoja, tiesos ir laimės ieškodamas. Nuo patrijarchalinės sistemos iki absooliutinės monarchijos. Nuo respublikos iki revoliucijos. Nuo demokratijos iki diktatūros. Nuo laisvųjų miestų iki tironijos. Jis smaugs žmones, kuriuos jis pagal reikalą vadins liaudimi ir vergais, ir sodins ant karalių sosto. Paskui karalių ves prie giljotinos ir, lenkdamasis liudžiai, žadės jai aukso kalnus. Jis ves karus, kad pasaulį užkariautų, o bebaigiąs savo darbą verks, kaip Aleksandras Didysis, kad erdvėj daug tokių pasaulių, o jis dar nė vieno neužkariauęs.

Laimės ekspedicijoje žmogus persimetą į naują sferą ir bando surasti tiesą. Bet jis nemoka tiesiai eiti, ir nieko nepadedą tiksliausios formulės nei fizikos dėsniai. Pervargęs nuo akademinų ginčų ir spekuliacijų, jis ranka numoja į visa. Girdi, tiesos niekas nepajėgs rasti, nes jos nėra. Aš tik tiek žinau, kad gyvenu. Tik tą tikiu, ką matau, ką girdžiu. Vieną dieną žmogus pasivadins stoiku. Štai jis jau nominalistas. Rytoj pozityvistas. Užvakar idealistas. Šiandien subjektyvistas. Teorijos gimsta ir žlunga, nes žmogus jau panteistas. Dievas,

girdi, yra pasaulyje ir manyje. Jis žydi lelijoje ir noksta rudens vaisiuose. Jis kūdikio švelniame balselyje ir liūto išalkusiame kriokime. Dievas — tai pasaulis, o gal žmogus... dievas? Bet jis jau pesimistas. Viskas juoda : kontingencija ir visuotinoji mizerija. Pasaulis — laidotuvių procesija — nes visa pasmerkta mirčiai. Bet žmogus nusigąsta per daug pasakęs ir bando ieškoti atsakymo mirties problemai, nusikreipdamas prieš Dievą. Pradedamas naujos ateities tezę, jis cituoja Nietzsche: “Nežinomasis Dieve, tu puoli mane, slėgi mane ! Tu jau perdaug arti! Šalin! Šalin !”

Žmogus išvijo Dievą... Pasmerkė Jį mirtį... Kartuves pastatė. Uždraudė tikėti Jį. Į kapinių kryžius šaudė. Ant Atlanto milžino “Titaniko” užrašė: “Jo nei Dievas nenugalės”. Paskiau, rišdamasis ant drebančios krūtinės gelbėjimosi ratą, liepė orkestrui groti: “Dievas — mūsų prieglauda ir stiprybė.” Jis tyčiosis iš senos davatkėlės nudilusio rožančiaus. Sutryps į purvą teisę ir dorovę. Dievo įsakymų lentas viešai degins, o savo vaikus mokys tiesos ir drausvogti. Duos auklėti švelnioms seselėms. Mokys piliečius dorovės, kilnumo, tiesumo, o pats nešiosis penkias kaukes ir keis jas pagal reikalą ir pagal asmenį. Reikalau logikos, o pats visą gyvenimą skelbsis bedieviu ir mirties valandą pasikvies kunigą.

Štai žmogaus — paklydusio paukščio — kelias. Vingių vingiai, kai kiekviena gėlė ir vabzdys tiesiai eina. Daug jo stabų guli ant žemės be galvų, bet iš senų plytų nauji stabai kelia galvas. Žmogaus istorija — griuvėsiai visų buities frontų ir kruvinų kaukuolių krūvos. Kokios katastrofos reikės, kad žmogus galutinai suprastų, jog Dievas turi antrąjį raktą į žmogaus laimės dviraktę spyną.

Kelias, Tiesa ir Gyvenimas.

Tiesa ir laimė yra surišta neišardomais priklausomybės ryšiais. Kadangi pastovios tiesos ir laimės šaltinis gali būti tik pastovi ir nesikeičianti buitis, tai

žmogaus kontingentinis esimas turi remtis absoliutine buitimi. Žmogaus įgimtas troškimas rasti pastovią tiesą ir pastovią laimę liudija, kad jis ieško transcendentinio pastovumo absoliutinio gėrio formoje. Jėzaus Kristaus žodžiai — “Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas” — siūlo žmogui vienintelį šios problemos išrišimą. Iš šių žodžių aišku, kad kelias į tiesą eina per Dievo širdį, ir tiesos ieškančiam kito kelio nėra. Jeigu sakoma, kad kas ieško tiesos, tas ieško Dievo, tai lygiu tikslumu galima sakyti, kas surado Dievą, tas rado ir tiesą dievybės turinyje. Viešpats Jėzus laimę vadina gyvenimu, tuo išreikšdamas ir laimės ir gyvenimo pilnybę.

Žmogus, norėdamas pastovios tiesos ir laimės, jas randa Dievuje. Bet kad tiesos ir laimės pastovumas būtų užtikrintas, žmogus turi pasilikti Dievuje. Kitais žodžiais, žmogaus butis turi esmingai tapti religine buitimi, kurios pati giliausia ir veikliausia šaknis yra žmogaus nuolatinis ryšys su Dievu. Šis ryšys turi būti kasdienis. Kol žmogaus širdis plaka kiekvieną momentą, tol žmogus gyvas. Bet jei širdis pavargsta plakusi, pulsas lėtėja ir silpnėja, visas žmogaus gyvenimas pakimba ant plauko. Jei žmogus gyvena Dievo malonėje, jis yra gyvas kūnu ir dvasia, jis semiasi jėgos ir švento gerumo iš malonės, kuri žmogų jungia su Dievu. Bet jei žmogus nebegyvena Dievo malonėje, jei jis laisva valia apsisprendė nutraukti gyvybinį religinės buties ryšį su Dievu, jis save pasmerkia mirčiai ir tampa nokstančiu laukų derliumi, nesulaukiančiu lietaus. Maža žmonių supranta šią begalinės svarbos tiesą. Mat, neužtenka kartas nuo karto užsukti į bažnyčią ir dirbtinai susigrądinti dėl negražios ir negeros praeities. Tik išpažintis ir tobulas gailestis turi galią sujungti žmogų su Dievu. Bet tai yra vienkartinis reiškinys, kurį, dėl žmogaus kasdienės silpnybės, reikia palaikyti nuolatiniu Dievo malonės veikimu žmogaus dvasios pasaulyje. Medis tol gyvas, kol šaknų syvai jį maitina. Bet nulupk žievę, ir medis pradės džiūti, nes

šaknų syvai nebepasieks medžio kamieno, šakų ir lapų. Nutrauk ryšį tarp Dievo ir žmogaus, ir malonės syvai nebepasieks žmogaus širdies. Žmogaus dvasia pradės džiūti, ir visas jo gyvenimas kęs sausrą ir bado grėsmę.

Ryšys tarp žmogaus ir Dievo turi perimti visą žmogaus gyvenimą. Lygiai, kaip syvai turi maitinti visą medį, kaip kraujas turi tekėti visu kūnu. Todėl religinė butis ir jos žmogų pašvenčiąs elementas turi persunkti visą žmogaus gyvenimą. Gaila, kad mes, paklydę religinių ir dažnai nesuprastų formų miške, formą sumaišę su turiniu, gyvojo tikėjimo pasireiškimus priskiriame tiems momentams, kada mes esame bažnyčioje arba skubotai meldžiamės lovoje, išsitiesę nakties poilsiui. Bet juk Dievui priklauso visas žmogus ir visas jo gyvenimas. Kur visi tie momentai, kuriuose žmogus silpnas, beširdis, neteisingas, nesiskaitęs su svetima garbe ir nuosavybe? Kur tos gundančios minutės, kai žmogus klumpa, slysta, susitepa? Žmogus turi būti geras visą dieną, kiekvieną dieną. O kaip būti geras, jei negyveni malonėje, bet kūno silpnybėje ir sugedime. Kaip būti geras, jei neturi jėgų atsispirti blogiems darbams. Neatsispiri, pasiduodi, nes malonės neturi.

Viešpats Jėzus save vadina tiesa, o laimę — gyvenimu. Jis nesako, kad laimė glūdi medžiaginių gėrybių gausume ar pertekliuje. Jis nėra iš tolo nesutinka su mintimi, kad žmogaus butis, sutverta amžinai laimei Dievuje, šią laimę galėtų rasti fiziniame buties elemente ir jos produktuose. Jis laimę supranta, kaip dvasinių vertybių nuolatinį veiklumą, kuris žmogų kilnina, daro geresnį ir artimesnį Dievui.

Prisikėlęs Kristus nusiminusiems ir subankrutavusiems apaštalams pasiūlė ne naują Izraelio karalystę, ne ministerių kabineto portfelius ir ne aukso prigrūstus maišus, bet Savo ramybę, kurios pasaulis duoti negali, ir kuri yra pirmutinis ir besąlyginis žingsnis į laimės pilnybę.

NAUJAGIMIO PRIEŽIŪRA

Mieloji Danguole,

Trumpai peržvelgę vyravusias pažiūras į naujagimių praeityje, matėme, kad jei vaikas vaikščiojo, kalbėjo, matė ir girdėjo, tai vis buvo priskiriama motinos pastangoms ir jos rūpestingumui. Apžvelgdami dabartį, matėme, jog tos pažiūros, kaip klaidingos, jau visai yra išnykusios ir kad beveik visas dėmesys yra sutelktas ties fizine kūdikio egzistencija. Taip pat matėme, jog naujoji pedagogika didelį dėmesį kreipia į aplinkos paruošimą, sutinkant naujagimį, iškeldama didelę dvasinio momento svarbą kūdikių priežiūroje.

Kad be reikalo nesikartotume, patarčiau atidžiai perskaityti kun. A. Baltinio straipsnį "Dorovinis vaiko ugdymas" ("L. L." 4 nr. 1952 m.) Šitame straipsnyje aiškiai yra pabrėžta begalinė auklėjimo svarba dar pačioje žmogaus gyvenimo pradžioje. Tai nebėra kokia nors svajonė, bet moksliskai ištirtas ir įrodytas faktas.

Šiandien jau niekas nebegalvoja, kad gimęs kūdikis yra tartum tuščias balto popierio lapas, į kurį gali rašyti, ką nori.

Kieno sąžinė yra tyra, kaip kūdikio širdis ir akys, kieno širdis pilna Dievo, kieno tikėjimas toks didelis, kad jis gali kalnus perkelti iš vienos vietos į kitą, tas jau žemėje pradeda džiaugtis amžinosios laimės preliudija. Tokio žmogaus gyvenimas stovi ant uolos, ir kai griūna žemiškosios buities kortų nameliai, jam atsiveria vartai į amžinąjį gyvenimą. Toks žmogus bus, kaip šimtmetis ažuolas, kurio šaknys siekia žemės širdį, o viršūnė — patį dangų.

Bruno Markaitis, S. J.

Kūdikis gimdamas atsineša su savim gėrio ir blogio pradus, kurių vieni gali išbujoti, visai nustelbdami kitus. Lemiamos reikšmės čia turi aplinka ir toje aplinkoje veikiąs žmogus — motina. Kaip žmogus savo įsikišimu negalėjo pagreitinti vaiko fizinio vystymosi, taip lygiai dėl reikiamo rūpestingumo stokos atsiranda psichiniai nukrypimai ir visoki kiti didesni ar mažesni dvasiniai trūkumai.

Kaip žinduoliai rūpinasi savo naujagimiu.

Šį kartą, Mieloji Danguole, norėčiau paliesti kūdikio maitinimo klausimą ir papildyti paskutinį laišką, nurodant dar vieną kitą pavyzdį, kaip aukštesnės klasės žinduolių gyvulių patelės, sveiko įgimto instinkto vedamos, paruošia aplinką savo naujagimio sutikimui ir kaip rūpestingai tam tikrą laiką saugoja jį nuo triukšmo, šviesos ir kitokių negeistinių įtakų, kas galėtų koku nors būdu pakentti mažajam gyvulėliui.

Pvz. mums visiems gerai pažįstama katė prieš gimdydama susiranda tamsią ir nuo žmonių akių paslėptą vietelę, kurioje ji pagimdo savo mažyčius. Ji laiko juos paslėpusi tol, kol mažieji praregi. Tik po to, kai atsiveria kačiukų akys ir jie išmoksta mikliai bėgioti, žodžiu, kai jie tampa mažos katytės, tik tada motina išveda juos viešumon.

O jeigu pažiūrėsime į žinduolius, gyvenančius didelėmis kaimenėmis, tai pamatysime, kad jie parodo dar didesnę rūpestingumą savo naujagimiams. Patelės, artėjant gimdymo metui, atsiskiria nuo skaitlingos kaimenės, susiranda nuošalią ir slaptą vietą, kurioje atveda savo jauniklius. Pagimdžiusios juos saugoja tyloje ir ramybėje tam tikrą laiką, žiūrint gyvulių klasės, dvi tris savaites, o kartais mėnesį ir net ilgiau.

Tuo laikotarpiu motina, tartum slaugė, globoja naujus tvarinėlius saugioje vietoje, nes šiaip mažieji galėtų nugaišti didelėje kaimenėje tarp triukšmo, ryškios šviesos ir neramos aplinkos. Ir nors pagaliau jauniklis gali laisvai bėgioti, ta-

čiau jo motina gyvena su juo dar kurį laiką nuošaliai, kol jis visai prisitaiko prie naujos aplinkos. Tik tada motina juo vedina grįžta atgal į paliktąją kaimenę, kitaip sakant, parveda jaunąjį gyvulėlį į savo klasės bendruomenę.

Bizonų patelė su savo veršiuku gyvena atsiskyrusi nuo kaimenės net kelias savaites. Per tą laiką ji globoja savo jauniklį su didžiausiu švelnumu ir rūpestingumu. Jei yra šalta, ji laiko jį tarp pirmutinių savo kojų; kai jis yra nešvarus, tai ji nulaižo jį liežuvio; kai jis žinda, tai ji stovi ant trijų kojų, kad mažajam veršiukui būtų lengviau ir patogiau žįsti. Ir vėliau grįžusi į savo kaimenę dar su ypatingu kantrumu tęsia jauniklio žindymą.

Kartais patelės ieško ne tik izoliuotos vietos gimdymui, bet net sunkiai dirba, paruošdamos tinkamiausią guolį laukiamajam jaunikliui. Pvz. lapės ieško nuošalios, ramios vietos, panašios į urvą, kuris tiktų gyventi. Jeigu ji tokios vietos neranda, pati iškasa duobę arba paruošia guolį medžio drevėje ar labai tankiame krūme. Tą guolį iškloja minkšta, švelnia medžiaga, dažniausiai savo pačios kailio plaukais, kuriuos ji nupeša aplink savo tešmenį, kad mažiesiems lapiukams būtų patogiau surasti spenelius. Taip rūpestingai paruoštoje gužtoje ji pagimdo 6 ar 7 lapiukus, aklus ir kurčius. Tam tikrą laiką, kol atsiveria mažųjų akys ir ausys, ji saugoja juos paslėptus, beveik visai neatsitraukdama.

Visos gyvulių patelės šiuo metu tiesiog pavydulingai globoja savo jauniklius ir negailestingai puola kiekvieną, kas bando prie jų prisitarti. Tačiau šis įdiegtas instinktas iškrypsta arba visai dingsta gyvuliuose, gyvenančiuose namuose arba nelaisvėje. Pvz. kiaulės dažnai suėda savo vaikus, o laukinės kiaulės yra vienos iš švelniausių motinų. Tigrės ir liūtės, būdamos nelaisvėje (narvuose ar zoologijos soduose), neretai nužudo savo vaikus. Tai rodo, kad tos ypatingos Dievo Apvaizdos gyvuliams įdiegtos jė-

gos veikia tik tada, kai tvarinys yra laisvas sekti savo vidaus nuostatus ir vadovautis savo instinktais.

Iš to galima padaryti išvadą, kad žinduolių naujagimis yra reikalingas ypatingos globos ir priežiūros pirmosiomis dienomis, kai jis susitinka su išoriniu pasauliu. Šis laikotarpis žinduolių gyvenime yra svarbiausias. Po jo jau prasideda pirmoji kūdikystė — žindymo laikotarpis.

Žinduoliai, izoliuodami savo naujagimius, rūpinasi ne vien tik jų kūnu, ne vien tik jų fizine egzistencija. Pati gamta per motinos pieną ir jos kūno šilimą apsaugoja jauniklį nuo fizinių sunkenybių, kurios galėtų jį parblokti naujoje aplinkoje. Gamtoje yra nepaprastai stropiai vykdoma naujagimio priežiūra tol, kol jame pabunda instinktai. Motinos rūpestingumas, rodomas naujagimiui, nėra vien tik fiziologinio pobūdžio. Jį švelniai globodama ir kantriai laukdama, bet nedarydama jokio tiesioginio spaudimo ar prievartos, motina sulaukia miegančių instinktų pasirodymo.

Kalbant apie žmogaus naujagimį, reiktų taip pat pasakyti, kad tik ypatingai švelnios globos dėka galės normaliai išsiskleisti žmogaus fizinės ir dvasinės jėgos. Jeigu gyvuliai taip stropiai globoja savo naujagimius, tai žmogus dar labiau turėtų suprasti ramumo, švelnumo ir tylos svarbą bent pirmaisiais kūdikio gyvenimo mėnesiais šiame pasaulyje. Reikia gerai įsisąmoninti, kad kūdikis yra visai skirtinga būtybė nuo suaugusio žmogaus, todėl jis yra reikalingas visai skirtingos aplinkos ir ypatingai švelnios globos tiek savo fiziniam, tiek dvasiniam išsivystymui ir susiformavimui. Bet dažnai mūsų vaikai auga neramioje, triukšmingoje ir chaotiškoje aplinkoje. Tad nereikia stebėtis, kad taip anksti sukrinka vaikų nervai, atsiranda nemiga, verkšlenimai, apetito stoka.

Štai keli pavyzdėliai, kurių gal ne vienas yra lyg įvadas į mums nesuprantamą ir taip ankstyvą vaikų nervingumą.

Kūdikis dar vos kelių savaičių, o motina su juo keliauja net kokį kilometrą aplankyti savo draugės. Dažnai tenka matyti motinas gatvėse, tramvajuose, krautuvėse su visai suglebusiais vos 2-3 mėnesių kūdikiais ant rankų. Bent iki 6 mėnesių reikėtų vengti be ypatingo reikalo kūdikį kilnoti, vežioti, purtyti. Jis turi stiprėti, ramiai gulėdamas ir ilsėdamasis.

Daug kartų yra tekę stebėti, kaip motina su mažu vaiku ant rankų saulėtą vasaros dieną vaikščiojo gatve arba sustojusi šnekučiavosi su kaimyne. Pati motina savo akių apsaugai nuo akinančių saulės spindulių dėvėjo tamsius akinius, o kūdikis ne tik jokios apsaugos neturėjo nuo saulės, bet buvo net veidu atkreiptas į saulę ir prisimerkęs neramiai spurdėjo motinos glėbyje. Bet, deja, motina į tai visai nekreipė dėmesio. Jei mūsų suaugusių akims saulė yra per aštri, tai nepalyginamai labiau ji veikia jautrias kūdikio akutes.

Taip pat dažnas reiškinys, kad motinos, pamaitinusios kūdikį ir jį paguldžiusios, užstato patefoną ar garsiausiai paleidžia radiją. Paklaustos, kam jos tai darančios, atsako:

— Mano vaikas labai mėgsta tokią garsią muziką. Jis daug greičiau užmiega.

Taip, tai tiesa, bet reikia žinoti, kad vaikutis užmiega ne ramiu poilsio miegu, o garsaus triukšmo nuvargintas.

Dar vienas pavyzdėlis, kaip suaugusieji nesupranta kūdikiui tylos ir ramybės reikalingumo. Kartą šeimoje buvo surengtas pobūvis, kuriame dalyvavo apie 15 žmonių, visi pedagogai. Šio pobūvio šeimininkė atsinešė 3 ar 4 mėnesių kūdikį. Po poros valandų, svečiams pralinksmejus, užsinorėta ir padainuoti. Buvo atsiklausta šeimininkų sutikimo ir taip pat buvo pasirūpinta, ar kaimynai nieko prieš tai neturės. Gavus teigiamą atsakymą ir besirengiant dainuoti, pasigirdo gana nedrąsus balsas:

— Gerbiamieji, mes užmiršome, kad tarp mūsų yra mažas kūdikis..,

Šis pareiškimas visus labai nustebino ir, kaip pobūvio dalyviams, taip ir pačiai šeimininkei buvo visai nesuprantama, kad tai galėtų nemaloniai veikti švelnią kūdikio klausą ir erzinti jautrius jo nervus. Ir taip šis kūdikis, kurs turėjo patogiai gulėdamas ramiai ilsėtis, apie keturias valandas buvo motinos laikomas nepatogioje vertikalinėje padėtyje ant rankų, kvėpuodamas tirštais tabako dūmais ir varginamas garsaus triukšmo.

Kūdikio maitinimas.

Kitas labai svarbus kūdikio priežiūros momentas, tai kūdikio maitinimas. Tačiau šiais moderniausiais laikais daugelis motinų atsisako pačios penėti savo vaiką. Pagrindinė priežastis — maitinimas iš buteliuko yra laikomas patogesniu, lengvesniu ir pakankamai saugiu. Kita priežastis — tai paprotys, ypač plačiai prigijęs miestuose, o trečioji — tai motinų baimė pakenkti savo kūno grožiui. Šie reiškiniai mums aiškiai rodo, jog motinos rūpesčio centras yra ne kūdikis, o ji pati. Ji dėl savo patogumo lengva širdimi ir ramia sąžine pamina natūralias savo kūdikio teises. Kūdikio maitinimas krūtimi yra pats natūraliausias kelias fiziniu ir psichologiniu požiūriu. Fiziniu — tai yra sveika ir naudinga pačiai motinai, nes maitinti vaiką krūtimi, daug greičiau normalizuojasi gimdos raumenų sienelės, įgaudamos normalų dydį ir normalią padėtį. Psichologiniu požiūriu — tai labiau suartina motiną su kūdikiu. Penėdama kūdikį, ji žino, kad ji jam teikia kažką realaus, be ko jis negalėtų gyventi, ir taip pat ji jaučiasi, duodanti jam tai, ko niekas kitas negali duoti.

Krūtimi penimas kūdikis, be abejo, labiau atjaučia motinos artimumą ir užtikrintą saugumą, kuris plaukia iš natūralaus motinos pasiaukojimo ir pasišventimo savajam kūdikiui. Kūdikiai, mintą motinos pienu, daug mažiau kenčia nuo vidurių sutrikimo, negu tie, kurie maitinami iš buteliuko. Motinos pienas visuomet yra grynas ir švarus. Grynai prak-

tišku požiūriu sutaupoma kas savaitę daug laiko, kurį atima buteliukų sterilizavimas, mišinių sudarymas ir virinimas, pagaliau atpuola nuolatinis pieno atvėsinimo ir buteliukų šildymo rūpestis. Ypatinai tai gali įvertinti motinos, kurios su kūdikiu turi atlikti ilgesnes keliones.

Motina, pati maitindama kūdikį, sutaupo ne tik laiko, bet ir pinigų. Kūdikio maitinimas krūtimi yra vienintelis būdas patenkinti kūdikio žindimo instinktą. Bet, deja, apie tai niekas dažniausiai negalvoja. Kūdikis, maitinamas krūtimi, gali žįsti tiek, kol jis visiškai pasitenkina. Dėl to tokie vaikai mažiau yra linkę čiulpti savo pirščiukus, o motinos, maitinančios kūdikį iš buteliuko, veltui stengiasi sulaukyti jį nuo nykščio ar kito piršto žindimo. Jų pastangos dažniausiai yra bergždžios, ir jos yra priverstos duoti kitą pakaitalą — čiulptuką.

Trumpai suminėjusi keletą svarbesnių faktų, kalbančių už kūdikio maitinimą krūtimi, dar norėčiau paliesti teisės ir teisingumo motyvą. Štai ką tuo reikalu yra pareiškusi a. a. Dr. Marija Montessori:

— Vaiko gerovės klausimas nėra pramoninis gaminytis. Tai yra nuostabiai rūpestingas ir tikslus Apvaizdos surėdymas. Kiekvienas gimęs kūdikis yra aprūpintas jam reikalingu pieno kiekiu, kuris negali atsirasti nei būti pagamintas kokiu nors kitu būdu, kaip tik naujos gyvybės atsiradimu pasaulyje. Todėl tik tiksliai apibrėžta teisė ar įstatymas turėtų apsaugoti kūdikį, nes visas bendruomeninis žmonių gyvenimas yra pagrįstas teisėmis, vadinamomis nuosavybės neliečiamumo teisėmis, kurios yra visuotinės. Tačiau naujagimio atžvilgiu šis nusikaltimas prieš nuosavybės teisę yra kasdien pildomas ir niekieno nelaikomas nusikaltimu, o tik prabanga bei patogumu. Kieno gi galėtų būti šventesnė teisė, jei ne kūdikio į savo motinos pieną? Jis, jo reikalaujamas, gali sakyti kaip imperatorius Napoleonas: „Dievas man jį da-

vė!” Ir negali būti jokios abejonės dėl tokio reikalavimo teisėtumo. Vienintelis kūdikio kapitalas — pienas ateina į pasaulį kartu su juo ir tik dėl jo. Visoks kūdikio gerbūvis glūdi tik motinos piene : jėga gyventi, veržlumas augti, atsparumas nugalėti ligų bacilas. Taip, mes gerbiame suaugusiųjų teises, bet ne tų mažųjų bendruomenės narių — kūdikių. Mes pripažįstame teisingumą tų, kurie gali protestuoti ir patys save apginti, ir vis dėlto mes liekame barbarais. Žodžiu, šių laikų žmonės, daugiau ar mažiau išsilavinę, giliau ar lėkščiau pažinę higienos dėsnius, priklauso vienai ir tai pačiai civilizacijai, pagrįstai stipresniojo teisėmis.

Mieloji Danguole, įsigilink į šias didžiosios pedagogės mintis, rimtai ir atsidėjęs apsvarstyk šį klausimą. Nesek lengvapėdiškai mada ar šių laikų lengvabūdžių motinų papročiais. Buteliukas turėtų būti vartojamas ir pateisinamas tik rimtais atvejais: ligos arba pragyvenimo sąlygoms verčiant. Bet ir šiuo pastaruju atveju, jei motina tik aštuonioms valandoms apleidžia namus, ji dar galėtų pati penėti kūdikį, išskiriant vieną kartą.

Dažnai jaunos, sveikos motinos, peninčios kūdikį iš buteliuko, teisinasi tuo, kad jos taip pat norinčios gyventi, gana jau jos atsižadėjusios, laukdamos kūdikio. Jei motina daug ko turi atsižadėti nėštumo laiku, tai kūdikį penėdama ji gali vesti kuo normaliausią gyvenimą ir gali naudotis visais malonumais, prie kurių yra pripratusi ir be ko jaučiasi negalinti apsieiti. Be jokios žalos kūdikiui ji gali rūkyti ir saikingai vartoti alkoholinius gėrimus bei užsiiminėti sportu. Ji gali vartoti tokį maistą, prie kurio daugiausia pripratusi. Nėra jokio pagrindo manyti, kad jeigu motina, penėdama kūdikį, valgys slyvas, tai dėl to vaiko vidurėliai pasidarys laisvi; arba jeigu ji valgys kepintą maistą, tai nuo to sukriks vaiko virškinimas.

Kartais pasitaiko, kad motinai vartojant kokį nors maistą, po to kiekvieną

kartą kūdikis atrodo suerzintas ir blogai jaučiasi. Žinoma, jei tai pasitaiko dažniau, tai tuo atveju reikia laikinai atsakyti nuo tos maisto rūšies. Kai kurie vartojami vaistai gali patekti į motinos pieną, bet labai mažame kiekyje, todėl vaikui nedaro jokios įtakos.

Antra vertus, motina turi būti tikra, kad jos vartojamas maistas turi pakankamai tų elementų, kurie reikalingi kūdikio augimui. Vaiko kaulų augimui yra reikalingas didelis kiekis "calcium". Jei motina per mažai vartoja dalykų, turinčių pakankamą kiekį "calcium", tai pačios krūtys čiulpia jį iš jos kaulų. Todėl ji turi vartoti tiek pieno, kiek ji jo atiduoda kūdikiui, pridėdama dar nedidelį kiekį, reikalingą jos pačios organizmui. Pieną galima vartoti su įvairiais mėgstamais gėrimais, pieniškų sriubų pavidale, puodinguose, sūriuose. Norint išvengti nereiki-

kalingo svorio padidėjimo, patartina vartoti nugriebtą pieną, kuris vis tiek turi reikalingą "calcium" kiekį.

Dažnai girdimas nusiskundimas, kad kūdikio penėjimas labai varginas ir silpninąs motiną. Tai netiesa. Žinoma, motina, penėdama kūdikį, turi daugiau valgyti, lygiai kaip ir tuo atveju, jeigu ji porą kartų į dieną eitų maudytis. Bet jeigu motina yra sveika, tai pagal reikalą padidėja ir jos apetitas. Taip pat būtų klaidinga manyti, kad motina, kokį mėnesį penėjusi kūdikį, jausis daugiau nuvargusi ir išsisėmusi, negu per tą patį laiką kasdien atlikinėdama tam tikras mankštos pratybas. Taigi, dažniausiai visoki išsikabinėjimai neturi jokio pagrindo. Paprastai, jeigu žmogus elgiasi pagal prigimties nustatytą tvarką, tas jo sveikatai nekenkia, bet tik padeda.

Jūratė P.

DVASINGUMAS

Viena jėgos rūšis yra ne tik nemaloni akiai ir širdžiai, bet mus nuteikia priešingiausiais jausmais. Tai — jėga be dvasios (žinoma, ne daiktų ir ne gyvulių pasaulyje) ; galingas garvežys, prieš kurį mes stovime maži, tartum nykštukai, arba jėga pūkščiantis arklys, arba stipriausias jautis — vien jėga, ir nieko daugiau, kaip tik jėga — į juos žiūrėdami, kartais net susižavime. Bet žmogus, pavirtęs į vien tik fizinę jėgą, herkuliško ūgio žmogus su galingais raumenimis ir sausgyslėmis, bekaktis, žvelgiąs į mus tuščiu, bereikšmiu žvilgsniu, — yra pasibiaurėtinąs. Ir juo didesnė jėga susijungia su nesąmoningumu ir kvailumu, juo labiau ji mums atrodo atstumianti ir palieka slegiantį įspūdį.

Galėtume pasakyti: juo didesnis yra žmogaus kūnas, juo daugiau turėtų būti jame dvasios. Didžiai karalystei reikia didžio valdovo.

Tai, kas žmogaus jėgų kupinam kūnui suteikia kilnumo, yra jo mintys. Jos švita jo akyse, apipavidalina jo kaktą ir lūpas, išsiskleidžia visame veide, žmogų padaro didingesnį, reikšmingesnį. Didžmogi - milžiną jos padaro žmogiškesnį, net — dieviškesnį.

Niekas nežino, nei moka paaiškinti, kas yra tos mintys? Tas sąmoningas suvokimas didžiausių ir mažiausių dalykų, nusimanytas apie daiktus ir jų tarpusavio sąryšius, būties atsispindėjimas mažajame žmogaus dvasios veidrodyje, ir dar to paties veidrodžio atspindys kitame veidrodyje, vadinamame žmogaus sąmone, — visa tai yra nuostabu ir paslaptinga, kasdien pergyvenama ir nesuprantama.

Yra paviršutiniškų žmonių, kurie gyvena šito žmogiškosios prigimties stebuklo beveik neįsąsdami. Jie dirba, valgo, linksminasi, beveik nieko negalvodami.

mi, tartum jų dvasinio sąmoningumo veidrodis būtų dulkėmis apneštas ir užakęs. Tikrovę jie pergyvena kaip eilę paviršutiniškų įvykių, o kas vyksta juose pačiuose — beveik nejaučia; vietoj protavimo, juose vyksta tik silpni refleksai, reaguojant į aplinkos padirginimus, ir tie patys yra pasyvūs, beveik nesąmoningi.

Tačiau žmogus turi būti sąmoningas, aktyviai galvojantis. Jo dvasia turi skverbte skverbtis į ją supantį pasaulį, susidomėjusi, tirianti, klausianti, besistengianti pažinti ne tik mūsų gyvenimo paviršių, bet ir jo gelmes. Besidominti ne tik darbo technika ir atlyginimais, futbolu ir kinais, madomis ir valgių gaminimo receptais, bet ir didesniais, rimtesniais dalykais, kurie domino visas tautas, visą žmoniją praeityje ir tebedomina dabar.

Iš tiesų, vien regimaisiais ir greit praeinančiais dalykais mūsų susidomėjimas neturėtų apsiriboti. Žmogiškasis žvilgsnis turėtų krypti į plačiąsias erdves, į giliuosius ir tolimuosius dalykus, į gėrio ir blogio prigimtį, į Dievą ir amžinybę. Memento homo! Bet galvoti apie visa tai, jau reikštų — filosofuoti. Argi nėra per didelis reikalavimas, kad paprastas žmogus — krikščionis filosofuotų?

Būti krikščioniu, reiškia būti giliau galvojančiu (filosofuojančiu), žmogum. Ir žemdirbys artojas, ir kuklus amatininkas, ir samdinė darbininkė, jei tik jie yra tikri krikščionys, turėtų būti ir šiekie tokie filosofai. Galvojimas, protavimas nėra vien tik išrinktųjų amatas. Kiekvienas žmogus, kiekviena krikščioniškoji siela turi teisę ir privalo protauti.

“Atminki, siela, kad turi sparnus!”

Kai stebime žmones, ką jie veikia, kai klausomės, ką jie tarpusavyje kalba, kai pažvelgiame, ką jie skaito, nejaugi tikime, kad visas tas dvasinis susilpimas, susmulkėjimas ir sausas filisteriškumas yra tikrasis žmogiškosios sielos atspindys, sielos, kurią pats Dievas įkvėpė žmogui? Ne! Tokia maža ir skurdi negali būti jokio žmogaus, nei vyro, nei moters

siela. Tik pažvelkime, kaip šviesią naktį žmogus savo žvilgsniu ieško erdvės tolybių, kaip, prie lopšio stovėdamas, mąsto apie gyvenimo prasmę, arba, nulydėjęs karštą, klausia save, kas yra po mirties, arba, į mokslo knygas įsigilinęs, ieško Amžinojo pėdsakų istorijoje, stengiasi atspėti Jo mintį ir valią, — štai, kokia yra žmogaus siela!

Jei ji ir vien tik klausia, negalėdama rasti į klausimus atsakymų, — jau ir šituose klausimuose atsiskleidžia žmogiškosios prigimties didybė, tos prigimties, kuriai pasaulyje niekas negali prilygti. Žmogaus noras žinoti, patirti didžiausius ir svarbiausius dalykus yra tikrasis jo kilnumas, puikiausioji karūna, kurią paskyrė Tvėrėjas savo tvariniui.

Negi mes galėtume patikėti, kad Dievas žmogui davė tokią puikią sielą tik tam, kad jis galvotų apie niekus, apie savo gomurio ir nuobodulio patenkinimą. Juk ir ereliui Dievas davė didelius, stiprius sparnus ne tam, kad jis pažemiais grobio ieškotųsi, bet, kad galingai suplasnojęs, toli nuo žemės pakiltų į saulę, į aukštuosius dangaus skliautus.

Visur esančioji Dievo Dvasia sutvėrė žmogaus dvasią pagal save, pagal savąjį pavyzdį. Tas žmogus yra tikras krikščionis, kuris supranta, kad tai “kas iš dvasios gimė, yra dvasia” (Jono 3, 6) ir, kad “dvasia gali viską pažinti, net Dievybės paslaptis” (I Kor. 2, 10).

Tačiau nuvargęs, nusiminęs žmogaus balsas klausia: “Kas iš to viso galvojimo, iš to skverbimosi į būties gelmes, jei klausimai lieka neatsakyti, mįslės neatmintos, tamsa neišsklaidyta?”

Didis yra žmogus, kai jis pakyla su savo didžiuoju klausimu apie būtį, ir mažas, kai bando į tą klausimą atsakyti. Tartum gaudytų jis tiesą, taip, kaip vaikas lietaus lašus, iškėlęs dubenėlį rankose — toks kvailutis, niekad nepasiekia tikslo!

Tikrai, kai kuriems klausimams žmogus neįstengia savo prote atrasti atsakymo. Yra tokia protavimo riba, ties kuria

į visus žmogaus klausimus atsiliepia vien jo paties balso aidas. Bet, kas turi ausis, teklauso ! Pro atsakymo neradusiojo žmogaus tylėjimą pasigirsta kitas balsas: amžinosios Meilės ir Tiesos. “Daug sykių kalbėjęs mūsų protėviams pranašų lūpomis, Dievas prabilo į mus pagaliau per savo Sūnų” (Hbr. 1, 1, 2).

Taip, kaip Atpirkimas yra tartum naujasis žmogaus sutvėrimas, Apreiškimas yra tartum Atpirkimo dalis, žmogaus išminties praplėtimas, išaukštinimas ir apšvietimas. Dievas, duodamas mums Apreiškimą, suteikė mūsų protams tartum didžiulį teleskopą, kad galėtume giliau pažvelgti į būties paslaptis.

Ir kodėlgi Dievo vaikai taip retai te pažvelgia į Tėvo suteiktą puikųjį Apreiškimo pasaulį? Kodėl netgi Naująjį Testamentą taip retai teatskleidžia jų rankos? Ar ten ne viskas jiems aišku? Ar, gal perdaug aišku? . Nepakankamai rimta, vyriška, ar, gal perdaug vyriška? Perdaug aiškūs ir ta prasme vyriški ten visi atsakymai; jų stengiasi išsisukti silpnieji ir nedrąsieji.

Bet, tokie vyrai, kaip Sven Hedinas ir Stanley visuomet turėdavo Bibliją savo kelionėse į nežinomuosius kraštus. Ne vienas kalinys ja viena guodėsi savo nelaisvėje, ne vienam mokslininkui ji — mylimiausiaji visų knygų knyga. Jokios kitos mintys negali mūsų labiau pagilinti ir sudvasinti, kaip tos didžios Knygos mintys, iš kurių dvelkia Dievo Dvasia, paties Dievo mintis!

Ir Apreiškimas dar neatskleidžia visų ir paskučiausiųjį Dievo paslapčių. Ir mūsų apreikštojoje religijoje vis dar atsiranda dalykų, kurių “jokia akis nebuvo mačiusi, jokia ausis nebuvo girdėjusi, kur jokio žmogaus širdis nebuvo išsiskverbusi” (1 Kor. 2, 9). Tačiau tai, ką mums Viešpats yra skyręs, yra ir visiškai didu ir tikra ir tvirta; Jis klausiančią sielą gali apšviesti atsakymu ir suteikti pagrindą nedrąsiai tamsoje žengiančiojo kojoms...

Per Paskutinįjį atsisveikinimo Vakariene Dievo Sūnus meldėsi už savo mo-

JEI NORI PATIKTI MERGAITĖMS...

Kartais yra sakoma, kad vyras svyruoja tarp dangaus ir žemės, o moteris tarp dangaus ir pragaro. Tuo norima pasakyti, kad moteris yra daugiau linkusi į kraštutinumus. Jeigu moteris pasvyra į dangaus pusę, tai gali pasiekti didelio šventumo, bet jeigu pasvyra į pragaro pusę, tai gali nupulti labai žemai. Gal čia tinka lotynų posakis: “corruptio optimi pessima”, tai reiškia, kad juo daiktas yra aukščiau, juo smarkiau jis puola žemyn; juo daiktas gražesnis, juo labiau jis gali būti subiaurotas. Rašytojai ir poetai daug gražių dalykų apie moterį yra prirašę, ir visai teisingai; bet galima apie ją daug blogo prirašyti, ir tai taip pat bus teisinga.

Moters psichologija dar labai mažai yra išstudijuota, nes labai sunku ją suprasti. Kažkokio universiteto profesorius tyčia duodavo studentėms temas iš moterų psichologijos. Jos tų temų labai nemėgdavo, nes moteris nemėgsta savęs analizuoti. Moteris yra paslaptinga kaip sfinksas.

Vis dėlto stengsimės šį tą atspėti iš moters psichologijos ir pažiūrėti, kas jai patinka ir ko ji nemėgsta. Berniukams tai bus labai naudinga, nes jie geriau su-

kytinius žodžiais “Tėve, palaimink jus teisybe” (Jono, 17, 17). Ir toji Jo malda apgaubė, lyg skliautas, visus tuos, kurie Jam tarnauja, lygiai mokytuosius, lygiai paprastuosius. O, kad ir mes galėtume pajusti ant savęs šį paskutinį Jėzaus palaiminimą, kad galėtume jį susirasti ir jame pasilikti — įžengti į Tiesą ir gyventi Tiesoje.

B. Woehrmueller O.S.B.

pras, kaip su tuo jautriu ir švelniu sutvėrimu reikia elgtis, kad neįžeistum. Jei mergaitės manys, kad tai, ką rašysime, bus neteisinga, tegul protestuoja ir siunčia redakcijai laiškus, kuriuos ji perduos straipsnio autoriui.

Dvidešimt įsidėmėtinų dalykų.

1. Berniukas niekad neturėtų įtarti, kad mergaitė ką nors daro iš žemų motyvų. Stenkis į viską žiūrėti iš geros pusės. Jeigu ir pastebėsi, kad ji yra šiurkšti ar nemandagi, vis tiek būk su ja švelnus ir mandagus. Kito nemandagumas tau neduoda jokios teisės būti nemandagiam ir šiurkščiai su juo elgtis.

2. Jei moteris supyko ar įsikarščia, tu būk ramus. Moteris jaučia paslėptą pagarbą vyrui. Savo ydas moterys pažįsta ir neretai dėl jų kenčia. Jos su panieka žiūri į tą vyrą, kurs taip elgiasi, kaip moterys: ginčijasi, plepa, karščiuojasi.

3. Vyras niekad neturėtų parodyti, kad pastebėjo netikėtą moters klaidą. Jei pamatei, kad moteris blogai pasielgė, nekreipk dėmesio, nerodyk ironijos, pasityčiojimo ar šypstelėjimo. Ignoruok moters klaidą, ir ji tave pradės gerbti. Būsi jos akyse kaip riteris, kurs išvaduoja princesę iš slibino nasrų.

4. Nenorėk būti moters patronu, globėju. Nesielk su ja, kaip su mažu vaiku. Moteris turi jausti, kad vyras ją laiko sau lygia, kad ji nėra koks nors "antros rūšies sutvėrimas".

5. Nekalbėk su mergaite piniginių klausimais, nesiskųsk, kad neturi pinigų, kad mažai uždirbi, kad turi taupyti. Bet taip pat nėra reikalo pasirodyti piniguočiu ir švaistytis pinigais, perkant mergaitei brangius dalykus. Mergaitė to nelaukia iš vyriškio, ypatingai jeigu jis dar studentauja ir gyvena iš tėvų uždarbio.

6. Žinovai sako, kad nedaug padeda ginčytis su moteria religiniais klausimais, jeigu ji yra kitokių religinių įsitikinimų. Moteris instinktyviai jaučia, kad vyriško proto argumentų ji nesugebės atremti

nei tinkamai suprasti, nes ji tuos klausimus daugiau riša širdimi. Jeigu moteris myli vyrą, ji pradeda mylėti ir jo pažiūras.

7. Gerai išauklėtas berniukas nujaučia, kas moteriai patinka ir kas ne. Būtu labai negražu kalbėti apie tokius dalykus, kurie mergaitėms nepatinka ir apie kuriuos jos vengia kalbėti.

8. Gal būt, didžiausia vyrų pasisekimo paslaptis moterų pasaulyje yra riteriškas. Pasakojama, kad Kalifornijoje buvęs toks teisėjas, kuriam moterys savo balsais visuose rinkimuose padėjusios laimėti. Moterys, paklaustos dėl ko jos už tą teisėją visados balsuojančios, atsakė: "Dėl to, kad jis labai gražiai ir garbingai su moterimis elgiasi, jis yra tikras džentelmenas". Vyrui yra garbė, jeigu jis moterų tarpe išlaiko tokius egzaminus. Vyras turėtų vieną kartą visam gyvenimui padaryti pasiryžimą niekad nevertoti pažeminančių išsireiškimų moterų atžvilgiu.

9. Nereikia vartoti dirbtinumo santykiuose su moterimis. Nuoširdumas visuomet padeda susidraugauti, geriau vienas kitą suprasti, vienas kitam padėti. Nerimtumas, frivolizmas, vulgariški juokai santykius su kitais gali tik pabloginti. Rimtiesiems žmonėms tai nepatinka, nors kartais gali ir atrodyti, kad savo šypsena jie tam pritaria.

10. Vyrai paprastai neboja smulkmenų. Jie mano, kad ir moterys panašiai elgiasi. Bet moterys daug dėmesio kreipia į smulkmenas. Jos moka įvertinti ir atrodančius visai nevertingus reiškinis. Jeigu vyras pasiunčia mergaitei gėlių, ar kokią nors knygą, ar parašo laiškutį, ji tai nuoširdžiai įvertins ir už tai bus labai dėkinga.

11. Moterys visuomet labai vertina vyriškius, kurie jas prisimena ir ką nors padovanoja gimtadienio, vardinių ir kitų švenčių progomis.

12. Moterys brangina vyriškius, kurie skaitosi su jų nuomonėmis ir duoda joms progos išreikšti savo mintis.

13. Moteris laukia, kad vyras greitai apsispręstų ir turėtų aiškius planus. Moteris negerbia to vyro, kurs dažnai savo planus keičia. Jai nepatinka studentas, kurs vieną semestrą studijuoja techniką, antrą — psichologiją, trečią — mediciną. Juokais yra sakoma, kad mergaitei nepatinka tuštuma vyro galvoje.

14. Moterys labai įvertina vyrų patarnavimus įvairiose viešose vietose: jei ką paneša gatvėje, užkelia lagaminą traukinyje, užleidžia vietą tramvajuje. Tiesa, kai kurie sako, kad dabar moterys, būdamos teisiškai lygios su vyrais, negali reikalauti specialių privilegijų, kad turi muštis ir grumtis alkūnėmis per gyvenimą, kaip ir vyrai. Gal kada nors ir ateis tokie laikai, kad moteris pasikeis ir jaus lygiai taip, kaip ir vyras, bet tie laikai dar neatėjo, ir moterys dabar dar laukia vyrų patarnavimų ir už tuos patarnavimus yra labai dėkingos.

15. Moterys mėgsta komplimentus. Joms patinka, jei kas pagiria už gerai išvirtą vakarienę, už skoningą suknelę, už gražius papuošalus. Moterys pradeda manyti, kad tokie asmenys nėra egoistai, kad jie pagalvoja ir apie kitus.

16. Moterys nemėgsta netvarkingų, apsilaidusių, nesirūpinančių švara vyrų.

17. Šykštūs vyrai labai moterims nepatinka, nes jos pamano, kad pinigais jam yra brangesnis už ją pačią.

18. Moteris labiau vyruose brangina drąsą, gabumus, mokslą, sumanumą, sportiškumą, negu fizinį kūno grožį. Lietuvoje labai kilni moteris sakydavo: "Vyruis nėra reikalo būti gražiam; pakanka, jeigu jis bent kiek yra gražesnis už Mefistofelį". Taigi, atrodo, kad moters meilė yra aukštesnė už vyro. Vyras daugiau brangina moteryje fizinį grožį, o mažiau dėmesio kreipia į jos proto ypatybes.

19. Moterys nemėgsta smulkmeniškų vyrų. Visi žino, kad moterims nepatinka, jei darbovietėse yra moterys prižiūrėtojos, kurios labiau mato visokias smulkmenas, menkus trūkumus, per daug į viską kišasi, perspėja, bara. Vyras papras-

LIETUVIŲ IR LENKŲ TAUTINĖS BAŽNYČIOS

Nors daugumas mūsų tepažįsta tik lietuvių ir lenkų tautines bažnyčias, bet ir kitos tautos yra prisidėjusios prie to paties judėjimo, pvz. slovakai, sukūrę 1925 m. savo tautinę bažnyčią Passaic'o mieste, N. J. Vėliau jų tautinės bažnyčios įsisteigė ir Perth Amboy, Newark, N. J., McKee Rocks ir Braddock, Pa. Bet apie kitas tautas čia nekalbėsime, tik pažvelgsime, kaip susikūrė lenkų tautinė bažnyčia, kuri ir lietuvių tautinei bažnyčiai davė pradžią ir su kuria ji glaudžiai bendradarbiauja.

Tautinių bažnyčių klausimas turi istorinės reikšmės, kaip faktas, bet šis faktas yra įdomus ir psichologiškai, nes atrodo tikrai nuostabu, kad tokios tautos, kaip lenkai ir lietuviai, kurie taip stipriai yra prisirišę prie Romos Katalikų Bažnyčios, vis tik nuo savo Motinos at-

tai taip į smulkmenas nesileidžia. Jeigu ką nors ir pastebi, tai tuoj nesako, bet laukia geresnės progos, kada galės gal bendrai, bet ne asmeniškai tai pasakyti.

20. Geriausiai moterys gali pažinti vyrus šokių metu. Šiaipjau visuomenė nelabai toleruoja, kad vyriškis viešai prisiliestų prie moters, bet šokių metu leista vyrui paimti moterį į savo rankas. Moteris čia tuoj pastebi vyro išauklėjimą, jo inteligenciją, mandagumą.

Baigdami pakartosime prancūzų poeto posakį: "Les femmes sont les fleurs du monde", tai reiškia, kad moterys yra pasaulio gėlės, todėl vyrai su jomis turėtų elgtis labai švelniai ir atsargiai.

J. Venckus, S. J.

skilo, tapdami schizmatikais ir eretikais. Taip pat kyla klausimas, ar tos tautinės bažnyčios nesudaro pavojaus, kad ateity ir daugiau žmonių prie jų prisidėtų. Žinome, kad daugelis tautinės bažnyčios dvasiškių ir pasauliečių siuntinėjo “affidavit’us” savo tautiečiams, nors jie ir nepriklausė prie jų bažnyčios. Teko net girdėti karčios kritikos, kad jie kartais daugiau meilės ir užuojautos parodė, negu mūsų katalikai. Atrodo, kad tautinių bažnyčių įsikūrimas Amerikoje yra didžiausia schizma Bažnyčios istorijoje po 16-tojo amžiaus Reformacijos. Tokio didelio skaičiaus tikinčiųjų Bažnyčia po Liuterio nebuvo praradusi.

Lenkų tautinė bažnyčia

Pirmiausia bus naudinga paaiškinti, koks yra skirtumas tarp schizmos irerezijos. Pvz. rusai pravoslavai arba stačiatikiai vadinami schizmatikais, o protestantai eretikais. Schizma yra atsiskyrimas nuo Romos, nepripažinimas Popiežiaus Bažnyčios Galva. Erezija yra kokios nors tikėjimo tiesos nepripažinimas. Kiekvienam bus aišku, ką dabar, po Popiežiaus Neklaidingumo dogmos paskelbimo, kiekvienas, kurs atsiskiria nuo Bažnyčios ir nepripažįsta Popiežiaus autoriteto, yra ne tik schizmatikas, bet ir eretikas, nepripažįstąs Popiežiaus neklaidingumo dogmos. Taigi, ir tautinės bažnyčios, nepripažįstančios Popiežiaus autoriteto, yra eretiškos bažnyčios, nors jos visas kitas tikėjimo tiesas ir pripažintų. Bet kaip toliau pamatysime, jos nepripažįsta dar ir daugiau tikėjimo tiesų.

Kai visokių tautybių katalikai pradėjo važiuoti iš Europos į Ameriką, dažnai čia jie nerasdavo savo tautybės kunigų. Tuoj kilo mintis turėti savus kunigus ir savas bažnyčias. Žmonės išrinkdavo komitetą, kurs suieškodavo kunigą ir pradėdavo rinkti aukas bažnyčios statybai. Žmonių išrinktas komitetas turėjo didelę galią. Komiteto rankose buvo pinigai ir visa administracija. Kunigas, daugiau ar mažiau savo vyskupo laiminamas, at-

vykdavo į Ameriką ir tuoj čia atsidurdavo komiteto valdžioje. Jeigu komitetas susidarydavo iš gerų katalikų, tai nebūdavo daug kivirčių, bet jeigu geri katalikai neateidavo į parapijos susirinkimus, o liberalai ir socialistai, būdami uolesni, skaitlingai dalyvaudavo, tai jie ir savo kandidatus pravedavo. Pasekmė būdavo tokia, kad socialistiškas komitetas kunigui mažai valdžios teduodavo, todėl kunigas negalėdavo tinkamai tvarkyti bažnyčios reikalų. Komitetas visokiais būdais trukdydavo ir net viešai susirinkimų metu kunigą įžeidinėdavo ir niekindavo.

Komitetai manydavo, kad bažnyčios turtas jiems priklauso ir kad kunigo pasirinkimas yra taip pat jų, o ne vyskupo reikalas. Vyskupai pajuto, kad komitetai trukdo bažnyčios administraciją. Dėl bažnyčios turto administracijos vyskupai ilgai tylėjo, o kunigai pasiduodavo komiteto norams. Bet vyskupai niekad neatsisakė teisės kunigus skirti ir juos pagal reikalą kilnoti iš vienos vietos į kitą. Vyskupas juk geriau pažįsta kunigų vertę ir tinkamumą, negu pasauliečiai.

1884 m. įvyko Baltimorėje Amerikos Bažnyčios Regionalinis Susirinkimas, kuriame buvo paskelbta, kad atskirų bažnyčių turtas nėra nei vietos komiteto, nei parapijos, nei kunigo, bet Katalikų Bažnyčios turtas, kurio administracija priklauso vyskupui. Taigi, nei komitetas, nei klebonas negali daryti kokių nors svarbesnių žingsnių, liečiančių parapijos turtą, be vyskupo sutikimo.

Mes čia nekelsime klausimo, ar kiekvienas vyskupas, pvz. airių ar vokiečių kilmės, pilnai ir tinkamai suprasdavo lenkų, lietuvių ar slovakų tautinius reikalus. Galimas dalykas, kad ne kiekviena lenkų ar lietuvių parapija gaudavo savo tautos kunigą. Niekas nesako, kad vyskupai yra neklaidingi savo nutarimuose, bet vis dėlto katalikas turi klausyti teisėtos valdžios. Žinoma, jis gali kultūringomis priemonėmis savo teises ginti, gali skųstis net pačiam Popiežiui, bet neturi eiti revoliucijos keliu.

Kai kurie lenkai vis bruzdėjo, reikalaujami, kad būtų skiriami lenkų vyskupai proporcingai pagal gyventojų skaičių. Bet pavojingesnis pasipriešinimas prasidėjo 1896 metais Scranton'e, Pa., Jėzaus Širdies parapijoje. Nepatenkintų parapijiečių delegacija pareikalavo, kad tos bažnyčios klebonas Aust duotų pasauliečiams teisę dalyvauti parapijos administracijoje. Prašymas buvo atmestas. Nesutiko ir vyskupas su delegacijos reikalavimais. Triukšmas ėjo didyn. Vieną rugsėjo sekmadienį (1896 m.) žmonių grupė pastojo kun. Aust'ui kelią ir neleido eiti į bažnyčią. Aust'as tuoj kreipėsi į vietinį vyskupą. Vyskupas liepė nenusileisti. Buvo šauktasi policijos, kuri suareštavo 52 asmenis už triukšmo kėlimą. Susidarė grupė asmenų, kiršinančių žmones, kad nereikia nusileisti, kad reikia naujo klebono, o jei ne, tai atsiskirti ir steigti naują parapiją. Buvo pasiūsti grasinimai vyskupui O'Hara. Vyskupas nenusileido. Taip praėjo penki mėnesiai. Pagaliau žmonės nusprendžia kreiptis į jauną kunigą, vardu Hodur, kurs buvo klebonu Šv. Trejybės parapijoje Nanticoke. Kun. Hodur pritarė nepasitenkintiems ir patarė jiems organizuotis ir statyti naują bažnyčią. Tuoj buvo nupirktas sklypas ir pradėta statyti bažnyčia.

Kun. Hodur, neklausydamas savo teisėtos valdžios, nutarė tapti tos naujos parapijos klebonu. Tai įvyko 1897 m. kovo mėn. 14 dieną. Šią dieną gimė naujojo tautinė lenkų bažnyčia. Kitą sekmadienį Hodur atlaikė pirmas Mišias dar nebaigtos bažnyčios kriptoje. Po pamaldų buvo didelis susirinkimas, kuriam buvo patiekta naujos bažnyčios konstitucija, paruošta paties Hodur. Svarbiausi punktai buvo: 1) lenkai turi patys valdyti savo bažnyčią; 2) patys lenkai per savo komitetus turi administruoti bažnyčios turtą; 3) patys lenkai pasirenka sau tinkamus kunigus.

Šia proga apie 250 šeimų prisidėjo prie naujos tautinės bažnyčios. Kun. Hodur tuoj išleido savo pirmąjį savaitraštį, pa-

vadintą "Straz"* (Sargyba). Šis judėjimas pradėjo smarkiai plisti, pereidamas ir į kitus miestus, kur buvo lenkų. Kilo mintis kreiptis į Šv. Tėvą. Kun. Hodur pats nuvyko į Romą 1898 metais, visą reikalą išdėstydamas kardinolams Leduchovskiui ir Vanatelli. Roma, be abejo, nesutiko leisti organizuotis lenkų parapijoms, nepriklausomai nuo vietinės bažnytinės valdžios. Kitokio atsakymo niekas nė negalėjo laukti. Roma juk negali eiti prieš savo pastatytus vyskopus. Pagaliau jeigu lenkams duosi tokią privilegiją, tai kodėl kitoms tautybėms jos neduoti? Ir jei tas išimtis darysi visiems, kas tik prašys, tai iš bažnyčios liks tik chaosas.

Apie Romos atsakymą Hodur pranešė žmonėms, kurie nutarė eiti pradėti keliu. Hodur oficialiai pranešė nuncijui Martinelli, vyskupams O'Hara ir Hoban, kad šv. Stanislovo lenkų parapija Scranton'e nutraukia ryšius su Vatikanu. Prieš Hodur ir jo sekėjus 1898 m. spalio mėn. 2 d. buvo paskelbta ekskomunika. Kitais metais šioje parapijoje buvo atsakyta ir lotynų kalbos, liturgine kalba tapo lenkų kalba. 1904 m. buvo sušauktas pirmas sinodas, kuriame dalyvavo 143 delegatai, kunigai ir pasauliečiai, atstovaujantieji apie 20.000 tikinčiųjų. Hodur buvo išrinktas kandidatu į vyskupus. Pirmoji Kunigų Seminarija buvo įsteigta Scranton'e. Ir šiandien ji dar tebėra ten, Cedar Ave. ir Elm St.

Sinodas nutarė, kad nereikia nutraukti įpėdininkystės, einančios nuo apaštalių laikų, todėl Hodur turės būti konsekruotas vyskupu kurio nors tikro vyskupo. Bet kur tokį vyskupą rasi, kurs sutiktų jį konsekruoti? Buvo nutarta kreiptis į Senuosius Katalikus Olandijoje. Arkivyskupas Gerard Gul sutiko, ir Hodur buvo konsekruotas vyskupu Utrecht'e 1907 m. rugsėjo 29 d. Taigi, lenkų tautinė bažnyčia yra panaši į episkopalų, ji turi vyskupus, bet nepripažįsta Popiežiaus autoriteto. Todėl visai nenuostabu, kad septintasis jų bažnyčios sinodas 1946 m.

nutarė bendrauti su Amerikos Episkopalų bažnyčia. Vadinas, lenkų tautinė bažnyčia pakrypo į protestantų pusę.

Jų vyskupas Pranciškus Hodur gimė Lenkijoje, netoli Krokuvos, 1866 m. iš neturtingų tėvų. Vis dėlto pajėgė išeiti mokslus ir įstojo į Kunigų Seminariją, iš kurios vėliau buvo pašalintas. Emigravęs į Ameriką, įstojo į Kunigų Seminariją Betty, Pensilvanijoje. Vysk. O'Hara suteikė jam kunigo šventimus 1893 m. Po šventimų vikaravo Scranton'e iki atsisakyre nuo katalikų Bažnyčios. Jis dar tebegyvena, būdamas 86 metų senelis.

Lenkų Tautinės Bažnyčios mokslas

Kaip jau žinoma, jis nepripažįsta Popiežiaus. Turi, kaip ir mes, septynis sakramentus. Krikštas ir Sutvirtinimas teikiami kartu. Jie ir Dievo žodžio skelbimą laiko sakramentu. Tuo norima pasakyti, kad Šv. Raštas, būdamas Dievo žodis, suteikia malonę. Ausinė išpažintis yra privaloma jaunuoliams iki 21 metų, o suaugusiems pakanka bendros išpažinties, panašiai, kaip daro protestantai. Yra šaukiami sinodai kas dešimt metų. Į sinodus suvažiuoja vyskupai, kunigai ir pasauliečių atstovai. Dabar jie turi savo vyskopus Scranton'e, Čikagoje, Springfield'e ir Buffalo. Taip pat yra vyskupas ir Krokuvoje, Lenkijoje. Amerikoje yra keturios vyskupijos su 146 parapijomis, kuriose skaičiuojama apie 250.000 žmonių. Lenkijos vyskupija turi 119 parapijų. (Žinios apie Amerikos bažnyčias yra paimtos iš "Yearbook of American Churches" 1944 m.). Lenkijos tautinė bažnyčia Krokuvoje įsikūrė 1919 m., ten yra ir Kunigų Seminarija.

Dažnai tenka išgirsti klausimą, ar tautinės bažnyčios kunigų šventimai yra tikri. Atsakymą galima rasti "The Ecclesiastical Review", 1943, 108; 452-454. Paprastai Bažnyčia nenagrinėja ir nesprenžia apie įvairių sektų šventimų galiojimą. Jeigu yra būtinas reikalas, tai nagrinėja tik atskirus atsitikimus. Praktiškai dažnai Roma taip atsako: "Habeantur ut non ordinati — yra laikytini kaip nešven-

tinti". Ar jų šventimai galioja ar ne, nėra taip lengva atsakyti, nes sunku žinoti, su kokia intencija tie šventimai yra teikti ir su kokia intencija priimti. Žmonės, atkritę nuo Bažnyčios, gali visokiais tikslais glaustis ten, kur gali. Antra vertus, jei peržiūrėsime pačių lenkų išverstus ritualus, tai pamatysime, kad jie kartais labai skiriasi tarp savęs. Tokiuose svarbiuose dalykuose, kaip šventimai, to neturėtų būti. Taigi, jų šventimai gali būti labai abejotinos vertės. Atskiruose atsitikimuose, kaip jau minėjome, sprendžia pati Roma.

Lietuvių Tautinė Bažnyčia

Lietuvių tautinei bažnyčiai pradžią davė pats Hodur 1914 metais. Jis pats ja rūpinosi iki 1924 metų. Tais metais jis vyskupu konsekrovo Joną Griteną. Dabar šis vyskupas valdo apie šešias bažnyčias Pensilvanijos, Illinois ir Massachusetts valstybėse. Narių yra apie 3.500. Lietuviai nesusidėjo su Senaisiais Katalikais ir neteko girdėti, kad būtų susidėję su Episkopalais. Neatrodė, kad lietuvių tautinė bažnyčia augtų. Tremtiniai prie jos neprisideda. Teko girdėti, kad vienas kitas iš pradžių prisidėjo, bet paskui apsigalvojęs vėl išstojo. Ir lietuviai įvedė į liturgiją savo kalbą. Pirmiau atrodė, kad savosios kalbos įvedimas į liturgiją patrauks žmones, bet dabar pamatė, kad tos kalbos įvedimas daugiau trukdo, negu padeda. Jaunoji karta jau savosios kalbos nesupranta, todėl jau manoma lietuvių ir lenkų kalbas pakeisti į anglų kalbą. Tada ir tos bažnyčios jau būtų daugiau Amerikos, negu Lenkijos ar Lietuvos, tautinės bažnyčios.

J. Venckus, S. J.

Ar tu nori pamatyti Dievą tokį, koks Jis yra, veidas į veidą? Tai neieškoki Jo anapus debesų. Tu gali Jį rasti ten, kur esi. Pasižiūrėk į tų gyvenimą, kurie Jam yra pasišventę, ir tu Jį matysi. Pasišvęsk tu Jam, ir Jį atrasi savo širdyje.

F i c h t e

FAKTAI ir idėjos

Bruno Markaitis, S. J.

- Naujas Priekaištas Vatikanui

Kai Eugenijus Kardinolas Tisserant lankėsi Strasburge ir pasakė radijo kalbą, pasigirdo eilė piktų balsų, kad, girdi, Vatikanas rengiasi panaudoti Krikščionių Demokratų partijas, kaip savo įrankius, užvaldyti Naujosios Europos politikai.

Sena pasaka, kurią nuo seno mėgsta Socialistai, ypač Vokietijoje ir D. Britanijoje, ir šiandien pasakojama politikos vaikams su dideliu pasisekimu. Bet tikrosios nelaimės šaknys ne Vatikane. Europos socialistai, turėdami ilgą tarptautinės partijos disciplinos tradiciją, įtaria, kad ir krikščionių demokratų partijos veikia panašiai, ir kad jas diriguojas Šv. Tėvas. Nenuostabu, kad Kardinolo Tisserant nuoširdi kalba ir linkėjimai buvo priimti kaip ženklas, kad Vatikanas rengiasi užvaldyti Jungtinės Europos politiką.

Jungtinėje ateities Europoje dominuos ne socialistai, demokratai ar liberalai, bet jungtinės jėgos. Katalikai nė kartą nėra pareiškę, kad jie kitaip galvotų. Niekas neturėtų stebėtis, jei Popiežius deda visas pastangas, norėdamas pagreitinti Europos vienijimo procesą ir visapusišką atsigavimą iš politinio chaoso ir karo demoralizuojančių griuvėsių. Popiežiaus gilus susirūpinimas Europos ateitimi turėtų susilaukti pasaulio padėkos, o ne nesveikų įtarinėjimų.

Krikščionių demokratų partijos, nors savo ideologija yra katalikiškos, vis dėlto, jos nėra religinės, bet politinės par-

tijos, ir valdosi nepriklausomai nuo Bažnyčios. Mes neturime jokių įrodymų, kad Vatikanas būtų norėjęs primesti joms savas politines tendencijas tiek tautinėje, tiek tarptautinėje sferoje.

Tiesa, kad Apaštališkasis Sostas yra labai susirūpinęs Jungtinių Europos Tautų minties pasisekimu, ką užtikrino Kardinolo Tisserant kalba. Bet neliesia, kad Vatikanas norėtų vadovauti ar dominuoti Jungtinės Europos politikai.

- Penki Plaukai ir Šeši Paskyrimai

Kai Lietuvos Himno paskutiniai žodžiai — „Vienybė Težydi“ — nuaidi virš minios galvų, ne vienam peršasi mintis, kokią vienybę turėjo galvoje himno autorius. Juk sėkla tol neprაžysta, kol ji neišaugina koto, lapų ir pumpuro. Ar Kudirka mąstė apie fizinę vienybę, ar apie dvasinę, ar apie visų tautos elementų jungtį, nesunku atspėti. Bet liudijant mūsų politinio veikimo nuolatinį skaldymąsi, kai pasiteisinimo argumentai kuriami po įvykusio fakto, prisimena seno dėdės penki plaukai ir šeši perskyrimai, ir jo užsispyręs tvirtinimas, kad svarbu ne plaukų skaičius, o perskyrimų.

Aušros galdynės saulėleidyje buvo kartojama: „Pirma nušaukime mešką, o paskui dalinsimės kailį“ Ką dabar dalinasi mūsų politikai, nelengva pasakyti.

Kai ateinantį kartą giedosime himną, žiūrėkime, kad ir mūsų politikai giedotų. O po žodžių „Vienybė Težydi“ paklauskime: „Ponai, kokia vienybė?“

Hitleris, kurdamas Naująją Europą, norėjo vienybės. Deja, jo vienybės sąvoka ir priemonės jai realizuoti milijonus apgyvendino mirties stovyklose ir kapinėse. Bolševikinė vienybės mintis, paremta jėga ir prievarta, nepripažįsta kitų vienybės sąvokų, išskyrus vieną, kad teisinga ideologija ir nuomonė gali būti tik viena, būtent, mano. Milijonai kapų yra kruvinas paminklas šioms vienybės sąvokoms atminti.

Tikroji vienybė gimsta iš aukos ir teisingu, nesikeičiančių principų. Ji tol negalima, kol individas nėra linkęs atsisakyti savo nuomonės daugumos sąskaiton. Vienybė apsigyvena žmonėse tada, kai visuomeninio gyvenimo bendras gėris individui yra svarbesnis ir brangesnis už savąją ambiciją ir kišenę. Visuomenei tarnaujama tada, kai individas noriai įsijungia į Dievo sukurtą sistemą, kuri remiasi vaisingu gėriu, pastoviu teisingumu ir universalia meile žmogui.

Kristus, steigdamas amžiną Bažnyčią ir gerai pažindamas žmogaus prigimtį bei silpnybes, jai davė vieningumo principą Petro asmenyje. Petras nebuvo išmintingiausias ar gabiausias apaštalas, bet po puolimo — nuolankiausias. Jis nebeturėjo asmeniškų ambicijų, išskyrus vienintelį norą tarnauti Kristaus Bažnyčiai ir Jo visuomenei.

Vienybė niekada negriauna kitų darbo, bet jungia, stato ir palaiko bendrąjį visuomenės gėrį. Kaip gi žydės vienybės medis, jei piktas nesantaikos ir keršto žaibas jį suskaldė į nevaisingų šipulių krūvą.

• Žinios iš Belgrado

New York *TIMES* praneša, kad Jugoslavijos Komunistai pradėjo pulti Katalikų vyskupus su nauju įtužimu. Vyskupai, rugsėjo 23-25 dd. susirinkę Zagrebe, uždraudė kunigams priklausyti valdžios įsteigtai ir diriguojamai „Kunigų Sąjungai“. Valdžia pasmerkė vyskupų nutarimą, sakydama, kad toks vyskupų žingsnis pažeidžia „organizacijų laisvės principą“

Dabartinė komunistų akcija prieš K. Bažnyčią prasidėjo Slovėnijoje š. m. vasario mėnesį, pasišaudama išrauti Katalikybę su visomis šaknimis. Įdomu ir skaudu, kad vienas šios akcijos frontų nukreiptas prieš Jugoslavijos mahometonus.

Paskutiniai Tito žygiai prieš religiją prasidėjo po to, kai valdžios propa-

gandos biuras paskelbė, kad totalitarinis režimas baigia savo dienas ir demokratinės reformos palies valstybinį, teisini ir ekonominį aparatą. Tuo laiku Jugoslavijoje lankėsi Vakarų atstovai patikėjo, kad Tito Jugoslavija pradėjo žengti laisvės keliu.

Bažnyčia Slovėnijoje atidavė didelę kraujo duoklę Naciams. 80% kunigų buvo deportuoti. Jų bažnyčios uždarytos arba išniekintos. Vokiečiams pradėjus karą prieš Sovietų Sąjungą, komunistų teroristai tęsė nacių pradėtas žudynes, likviduodami katalikus kunigus ir pasauliečius. Tito, paėmęs valdžią, sumetė į kalėjimus arba išžudė naujus tūkstančius. 1945 metų gegužės ir birželio mėnesiais buvo nužudyta 10.000 slovėnų, prievarta sugražintų iš Vakarų.

Religinė laisvė Slovėnijoje vos bekvėpuoja po sunkiu persekiojimų jungu, kuris bažnyčias ir pasilikusius kunigus apkrovė pasakiškais mokesčiais ir religinį aktyvumą suvaržė iki minimumo. Bet bažnyčios, kurios dar neuždarytos, nesutalpina tikinčiųjų (*Religious News Service*, spalio 17).

Slovėnija buvo vienintelė Europos šalis, pasiekusi kooperatyvinės formos idealą socialinėje ir ekonominėje sferoje. Visos socialinio ir ekonominio gyvenimo fazės, ypatingai kaimuose, buvo įjungtos į savanoriškų ir savitarpio pagalbos kooperatyvų tinklą, kuris gimė ir pražydo giliame ir veikliame Slovėnų religingume. (*Martyrdom of Slovenia*, LaFarge, The America Press, 1942). Tito režimas perėmė pražydusi kooperatyvų tinklą ir, padedamas Amerikos pinigų, bandė jį kolektyvizuoti. Bandymai nepavyko, ir daug pasiekusi ir žadėjusi *Z a d r u g a* (kooperatyvų tinklas) pradėjo merdėti.

Katalikiškoji Slovėnija ir mahometoniškoji Bosnija vėl tapo teroro lauku. Vakarams dar vienas įspėjimas, kad Tito pasilieka ištikimu marksistu ir kovoja prieš organizuotą religiją bet kokioje formoje.

1952 M. TURINYS

ĮVAIRŪS STRAIPSNIAI

MŪŠŲ LINIJA — Redakcija	1
KAS VERČIA AMERIKONĖTI? — J. Kidykas, S. J.....	3
STALINE, APDOVANOK JUOS! — Nebendradarbis	24
VASARIO 16-osios PR ASMĖ SVETUR — K. Vabalkšnis	25
LIUTERIO ATSISKYRIMO PRIEŽASTYS — J. Venckus, S. J.....	30
DORA IR ŪKINIAI REIKALAVIMAI — P. Daugintis, S. J.....	46
KRYŽIUS — P. Rabikauskas, S. J.....	49
TIK VIENA BAŽNYČIA — J. Kidykas, S. J.....	50
TEISĖ, TEISINGUMAS IR MEILĖ — P. Daugintis, S. J.....	54
LIUTERIS IR ATLAIDAI — J. Venckus, S. J.....	56
TARP ŽEMĖS IR DANGAUS — Bruno Markaitis, S. J.....	73
TEISĖ, TEISINGUMAS TR MEILĖ — P. Daugintis, S. J.....	93
MOTINA — SUPRATIMO ĮSIKŪNIJIMAS — Bruno Markaitis, S. J.	97
KELIAI Į DIEVĄ, I, — A. G.....	99
KAIP TAUTOS ŽŪVA IR IŠSILAIKO — J. Venckus, S. J.	106
UŽ NAUJA PASAULĮ — R. Lombardi, S. J.....	109
LIETUVOS KRYŽIAUS KELIAS — J. Vaišnys, S. J.....	121
KELIAI Į DIEVĄ, II — A. G.	122
IEŠKOK UOLOS — J. Kidykas, S. J.....	130
KAIP TAUTOS IŠSILAIKO — J. Venckus, S. J.....	134
KĄ AŠ MACIAU BALTIMORĖJE — Redaktorius	138
GUNDYMUŲ KALNAS — Nelė Mazalaitė	139
PASIKALBĖJIMAS SU... LAGAMINAIŠ — A. Tamošaitis, S. J.....	143
SENA IR NAUJA — Dr. Tomas Pliekis	145
PRANAŠAI KARALIŲ DVARUOSE — J. Elijošius, S. J.....	147
KUR TIESA? — J. Kidykas, S. J.....	149
MEILĖ — KELIAS Į DIEVĄ — A. G.....	171
DORYBĖ IR ASMENYBĖ — P. Daugintis, S. J.....	174
ATGAL Į VIDURAMŽIUS — Bruno Markaitis, S. J.....	177
POPIEŽIUS APIE SKAUTUS	179
PAIKUMAS TRIUMFUOJA! — J. Kidykas, S. J.....	181
VYRIŠKUMAS IR KRIKŠČIONYBĖ — B. Woehrmueller	186
ASILAS IR DRAMBLYS — J. V.....	189
VISUOTINOJI APVAIZDA — Bruno Markaitis, S. J.....	201
SVEIKATA IR KRIKŠČIONYBĖ — B. Woehrmueller	203
TIKRASIS PERLAS — J. Kidykas, S. J.....	206
POPIEŽIAUS KALBA APIE SĄŽINĘ	225
AR PROTESTANTAI TIKROJI BAŽNYČIA? — J. Kidykas, S. J.....	230
PROTESTANTŲ BALSAI — J. K.....	232
TVIRTUMAS IR KRIKŠČIONYBĖ — B. Woehrmueller	240
ŠVIESA TAMSOJE, LIEPSNA ŠALTYJE — R. Lombardi, S. J.....	250
TIESOS IR LAIMĖS PASLAPTIS — Bruno Markaitis, S. J.....	252
DVASINGUMAS — B. Woehrmueller	261

PRIE ŠEIMOS ŽIDINIO

MOTERYSTĖS ESMĖ IR TIKSLAS — J. Vaišnys, S. J.....	8
KUNIGUI JONUI ŠONUS VANOJA! — Kun. Jonas	34
TIK JUO DALINTIS NEGALIU... — Thelma Pearson	33
AUKLĖJIMAS, KINTANT GYVENIMO SĄLYGOMS — P. Maldeikis	60
TIK VIENĄ KARTĄ JĄ SUTIKAU... — K. Vabalkšnis	63
ŠEIMOS KELIAI IŠLAIKYTI LIETUVYBĘ IŠEIVIJOJE — Vysk. V. Brizgys	74
DOROVINIS VAIKO UGDYMAS — Kun. A. Baltinis	80
JAUNAJAI MOTINAI — Jūratė P.....	101
NAUJAGIMIS — Jūratė P.....	124
KAIP NAUJAGIMIS TURĖTŲ BŪTI SUTINKAMAS — Jūratė P.....	152
VAIKAS IR RELIGIJA — Kun. Dr. J. Gutauskas	155
ŠEIMŲ ORGANIZAVIMAS — P. Salantas	159
VAIKO KELIAS Į RELIGIJĄ — Kun. Dr. J. Gutauskas	183
RELIGINĖ VAIKO RAIDA — Kun. Dr. J. Gutauskas	209
JAUNUOLĖLIŲ DIENOS — Kun. Dr. J. Gutauskas	233
NAUJAGIMIO PRIEŽIŪRA — Jūratė P.....	257

JAUNIMO PASLAPTYS

MEILĖS SŪKURIUOSE — K. Vabalkšnis	10
AR MOTERYS NEAPKENČIA VYRŲ? — J. Venckus, S. J.....	15
PASIKALBĖKIM VISAI ATVIRAI — Juozas Vaišnys, S. J.....	40
PAŠNEKESYS SU POETE — P. Lippert, S. J.....	41
UŽ KOKIŲ VYRŲ NETEKĖTI — J. Venckus, S. J.....	67
PUSLAPIAI, KURIE PASAULĮ REIŠKIA — M. Mueller	85
AR NORĖTUM BŪTI BERNIUKAS? — J. Vaišnys, S. J.....	114
JEI TU BŪTUM GIMUSI INDIJOJE ... — D. Slapšys, S. J.....	115
KODĖL AŠ VIENUOLIS? — Vaidievilis	127
MERGAITĖS LAIŠKAS JAUNIMUI — Klaustukaitė	123
ANKETOS KLAUSIMAIŠ	162
RAŠO JAUNIMAS — Šešupė	167
ATSAKYMAI KLAUSTUKAITEI	190
PROBLEMŲ PROBLEMA — J. Vaišnys, S. J.....	213
MERGAITĖS ELGESYS SU VYRAIS — J. Venckus, S. J.....	216
SURADAU, KO IEŠKOJAU — Antanas K.....	217
STIKLINIS KALNAS — J. Vaišnys, S. J.....	237
JEI NORI PATIKTI MERGAITĖMS... — J. Venckus, S. J.....	263

RŪPIMIEJI KLAUSIMAI

IŠ KUR ŽMOGUS? — V. Gutauskas, S. J.....	19
NESUPRASTI ATSAKYMAI — J. Vaišnys, S. J.....	23
ŽYDU KRIKŠTO REIKŠMĖ — J. Venckus, S. J.....	14
LIETUVIAI IR GIRTAVIMAS — J. Vaišnys, S. J.....	70
TIKĖJIMAS IR TIKĖJIMAI — V. Gutauskas, S. J.....	88
BOKSAS — NEMORALUS SPORTAS — A. Tamošaitis, S. J.....	117
VAIKAI IR "COMICS" — Zofija	144
DVEJOPA PASEKMĖ — A. Tamošaitis, S. J.....	169
KAS YRĄ PAŠVENČIAMOJI MALONĖ — A. Tamošaitis, S. J.....	195
KADA ATsiranda ŽMOGAUS SIELA — J. Venckus, S. J.....	197
KOKIA NAUDAI IŠ ŠKAPLIERIŲ — J. Venckus, S. J.....	223
EVOLIUCIJA IR BAŽNYČIA — Redaktorius	242
KODĖL KENTĖTI DĖL KITO KALTĖS? — Redaktorius	243
LIETUVIŲ IR LENKŲ TAUTINĖS BAŽNYČIOS — J. Venckus, S. J.....	265

FAKTAI IR IDĖJOS

PROTESTANTŲ DOROVĖS PRINCIPAI — Bruno Markaitis, S. J.....	220
RAUDONOJO DEKANO DVASIŠKIEJI DRAUGAI — B. Markaitis, S. J.....	221
SKURDO IR TURTO AKIVAIZDOJE — P. Daugintis, S. J.....	245
NAUJAS PRIEKAIŠTAS VATIKANUI — Bruno Markaitis, S. J.....	269
PENKI PLAUKAI IR ŠEŠI PERSKYRIMAI — Br. Markaitis, S. J.....	269
ŽINIOS IŠ BELGRADO — Br. Markaitis, S. J.....	270

EILĖRAŠČIAI

ATEINI VĖL TU — P. Orintaitė	2
DANGAUS VITRAŽAI — Sonė Pipiraitė	29
ERŠKĖČIAI — A. Šatas	53
PALIKIT MIRUSIUS — Danutė Lipčiūtė	168
NEIŠEIK IŠ NAMŲ — D. Mickutė	176
VAKARĖJANČIOJE ŽEMĖJE — J. Augustaitytė - Vaičiūnienė	194
NAKTIS SODE — P. Bagdonas	222
DULKEI NUKRINTANT — Sonė Pipiraitė	239
ŠIA NAKTĮ — D. Mickutė	249

"Laiškai Lietuviams" leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos - rugpjūčio dvi mėnesinį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Administratorius Petras Kleinotas, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, 111. Telefonas: Hemlock 4-1677. Spausdinama N. P. Seserų Spaustuvėje, Putnam, Conn.

Visą sausio mėnesį vyksta Amerikoje “Dešimtukų va-
jus — March of Dimes”. Šio vajaus tikslas — surinkti kaip
galima daugiau pinigų kovai su vaikų paralyžium, kurs vis
labiau ir labiau įsigali Amerikoje. 1952 m. skaičiuojama
apie 50.000 susirgimų. Praėjusiais metais buvo išleista 11
milijonų dolerių kovai su šia didžia nelaime. Yra kviečiami
ir visi lietuviai ateinantį sausio mėnesį paremti šį kilnų
žmoniškumo darbą.

- * “Laiškai Lietuviams” yra vienintelis **tautiniai religinės** minties žurnalas.
- * “L. L.” yra vienintelis žurnalas, kurs plačiai nagrinėja moralines **šeimos ir jaunimo** problemas.
- * “L. L.” duoda išsamiausius atsakymus i visiems rūpimus klausimus.

Ateinančiais metais bus įvesta ir naujų skyrių. Rašysime apie krikščioniškąjį meną, apie svarbiausias Amerikos sektas, apie aktualesnius krikščioniškojo gyvenimo įvykius. Žurnalas bus meniškai iliustruotas ir padidintas iki 32 puslapių. Kaina JAV ir kitose šalyse tik **du doleriai**.

Jau laikas atnaujinti prenumeratą ateinantiems metams ir paraginti kitus, kad užsisakytų. Daugelis skaitytojų mums rašo, jog jie negali įsivaizduoti, kaip gali tikrai lietuviška šeima neskaityti šio laikraščio, kuriame yra visiems suprantamu būdu sprendžiamos aktualesios šių dienų problemos.

Adresas,

“Laiškai Lietuviams”, 5541 S. Paulina St., Chicago 36, 111., USA

“Laiškų Lietuviams” administracijoje dar galima gauti 1950-1951 metų “L. L.” gražiai įrištų komplektų. Netrukus bus įrišti ir 1952 m. komplektai. 1950-51 metų komplekto kaina su persiuntimu \$5, o 1952 m. — \$3.